

Aanbod Fries in groep 5

Op basisschool X

Praktijkonderzoek 2021-2022

21-5-2022

Naam student: Marijke Walinga

Studentnummer: 4566858

Klas: PO_OLB_P4, 2021-2022

Hogeschool: NHL/Stenden te Leeuwarden

Stageschool: X

Begeleider: Jelle Brandsma

Voorwoord

Voor u ligt het praktijkonderzoek over het aanbod van het vak Fries in groep vijf op basisschool X. Op deze school heb ik dit praktijkonderzoek uitgevoerd. Deze scriptie heb ik geschreven binnen de minor meertaligheid die ik volg aan NHL/Stenden hogeschool te Leeuwarden. In september 2021 ben ik van start gegaan met het schrijven van dit verslag. De interesse lag bij het opdoen van nieuwe kennis als het gaat over meertaligheid. Tijdens het schrijven van dit verslag heb ik kennis gemaakt met het schrijven volgens de academische schrijfstijl. Eerst vond ik het schrijven hiervan lastig, maar toen ik deze academische schrijfstijl eenmaal doorhad ging het me beter af.

Tijdens het schrijven van mijn praktijkonderzoek heb ik hulp gehad van meerdere mensen. Ik ben deze mensen dankbaar voor het meedenken en meelesen tijdens het schrijven van mijn scriptie. Ten eerste wil ik graag mijn minorbegeleider, J, bedanken voor zijn begeleiding en feedback tijdens dit onderzoek. Hierbij wil ik ook mijn medestudenten, die ook de minor meertaligheid volgen, bedanken. Zij hebben mij verschillende keren feedback en tips gegeven waar ik veel van geleerd heb. Daarnaast wil ik .. bedanken, voor het ondersteunen van het uitvoeren van mijn onderzoek op basisschool X. Ik heb fijne gesprekken met .. kunnen voeren waarbij we uiteindelijk tot een mooi eindproduct zijn gekomen wat voor de school wenselijk was. Tot slot wil ik mijn lio begeleider bedanken. Voor het verzamelen van de resultaten van deelvraag drie heb ik haar mogen interviewen. Aan de hand hiervan heb ik resultaten verkregen.

Met dit onderzoek hoop ik dat ik het team van basisschool X enthousiast heb gemaakt als het gaat over het onderwerp meertaligheid. Aan het team heb ik een presentatie gegeven en verteld wat ik onderzocht heb over meertaligheid. Het team van de school kan gebruik maken van het eindresultaat wat ik gemaakt heb als opdracht voor de minor. De leraren kunnen aan de hand hiervan de lessen Fries leuker maken. Ik wens u veel plezier met het lezen van dit praktijkonderzoek.

19-05-2022

Inhoud

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1 - Inleiding	5
1.1 Beschrijving van de school.....	5
1.2 Aanleiding van het praktijkonderzoek.....	5
1.3 Persoonlijke motivatie	5
Hoofdstuk 2 - Probleemanalyse	6
2.1 Praktijkprobleem	6
2.2 Relevantie van het onderzoek	6
Hoofdstuk 3 - Theoretisch kader	7
3.1 Meertaligheid	7
3.1.1 Meertaligheid over de wereld	7
3.1.2 De voor- en nadelen van meertaligheid	7
3.2 Drietalig onderwijs.....	8
3.2.1 3TS school.....	8
3.2.2 Project trijetalige skoalle	8
3.3 Op school omgaan met meertaligheid	9
3.3.1 Meertaligheid in de klas	9
3.3.2 Het leren van een vreemde taal.....	9
3.3.3 Basisvoorwaarden voor de leerkracht.....	10
3.3.4 Taalonzekerheid	11
3.3.5 Tweetalige opvoeding	11
3.4 De rol van Fries in het basisonderwijs	11
3.4.1 De Friese taal	11
3.4.2 Fries op school.....	12
3.4.3 Kerndoelen	12
3.4.4 Taalplan Frysk 2030	12
3.4.5 Taalprofielen.....	13
3.5 Methode Fries.....	13
3.5.1 Spoar 8.....	13
3.5.2 Evaluatiesysteem Grip	14
3.6 Conceptueel model literatuuronderzoek	15
Hoofdstuk 4 - Probleemstelling.....	16
4.1 Onderzoeksdoel.....	16

4.2 Onderzoeksvraag en deelvragen	16
4.3 Hypothese.....	17
Hoofdstuk 5 - Onderzoeksaanpak	18
5.1 Onderzoeksgroep	18
5.2 Resultaatverzameling	18
5.3 Ethische kwesties.....	19
5.4 Randvoorwaarden	19
5.5 Planning	19
Hoofdstuk 6 – Resultaten	21
6.1 Plan en uitvoering.....	21
6.2 Resultaten.....	21
6.2.1 Deelvraag 1	21
6.2.2 Deelvraag 2	22
Tabel 1: Vergelijking resultaten methodeles en les met de themakist.....	22
6.2.3 Deelvraag 3	23
Hoofdstuk 7	24
7.1 Conclusie.....	24
7.2 Aanbevelingen	25
7.3 Discussie	26
Hoofdstuk 8 - Samenvatting.....	27
Bronvermelding	28
Bijlagen	31
Bijlage 1: Friese kerndoelen	31
Bijlage 2: Taalprofielen	32
Bijlage 3: Enquête leerlingen.....	33
Bijlage 4: Interview leerkracht groep vijf.....	34
Bijlage 5: Resultaten enquête methodeles Fries.....	35
Bijlage 6: Resultaten enquête les Fries met themakist	37
Bijlage 7: Interview groepsleerkracht.....	39
Logboek	40

Hoofdstuk 1 - Inleiding

In dit hoofdstuk zal een inleiding gegeven worden over het praktijkonderzoek. Hier zullen aanleidingen en motivaties bij beschreven worden.

1.1 Beschrijving van de school

Basisschool X is een christelijke basisschool gevestigd in X en is onderdeel van de stichting 'X'. De kernwoorden vertrouwen, openheid, veiligheid, duidelijke verwachtingen en respect staan bij deze school voorop. Iedereen kan en mag zichzelf zijn. De school doet er alles aan om te zorgen dat kinderen een fijne schooltijd hebben met een plezierige sfeer (X). De school is groeiende om een drietalige school te worden. Een drietalige school wordt een 3TS school genoemd. Door middel van drie talen: Nederlands, Fries en Engels, wordt er les gegeven (Van Ruijven et al., 2008).

1.2 Aanleiding van het praktijkonderzoek

Uit meerdere gesprekken met collega's van basisschool 'X' is naar voren gekomen dat de behoefte groot is op de school om stabiele en doorgaande lijn te creëren in het aanbod Fries op de school (x. Persoonlijke communicatie 14 & 23 september 2021). Aan de hand van deze behoefte heb ik in overleg mijn idee voor een onderzoek gebaseerd. Op de school zijn vakleerkrachten die het vak Fries geven in alle groepen, afgezien van groep één, twee en vijf. Bovendien hebben nog niet alle collega's zicht op de meerwaarde van meertaligheid in de klas. Hier zou de school graag meer over willen weten en zo de collega's enthousiasmeren over het gebruik van meertaligheid in de klas.

1.3 Persoonlijke motivatie

Meertaligheid is voor mij altijd al een interessant begrip geweest. Ik vind het bijzonder om te zien hoe kinderen een taal leren. Het is belangrijk dat talen herhaald worden, want hoe meer je de taal gebruikt, hoe beter je het leert (Andreoli, 2020). Voor dit onderzoek zal ik mij verdiepen in het vak Fries. Dit sluit aan bij mijn eigen interesses, omdat de Friese taal het dichtst bij mij staat. Door middel van dit onderzoek hoop ik dat mijn kennis over Fries in het onderwijs zal toenemen. Door middel van mijn onderzoek en literatuurstudie hoop ik het team van de basisschool enthousiast te maken over het vak Fries en ik de meerwaarde van meertaligheid in het onderwijs duidelijk kan presenteren.

Hoofdstuk 2 - Probleemanalyse

In dit hoofdstuk wordt de probleemanalyse beschreven. Er worden verschillende kanten van het praktijkprobleem belicht. Er wordt nader ingegaan op het probleem en er wordt gekeken naar de relevantie en bruikbaarheid van het onderzoek voor de school.

2.1 Praktijkprobleem

Basisschool 'X' in X is bezig met een traject om een drietalige school te worden. Een drietalige school wordt ook wel een 3TS school genoemd. In Friesland zijn er veel scholen groeiende om een 3TS school te worden. Op deze scholen worden de talen Fries, Engels en Nederlands als voertaal gebruikt. Zo wordt bijvoorbeeld een geschiedenisles in het Fries gegeven en wordt er gerekend in het Engels (Hamstra, 2020). Op 'X' is het vak Engels nog in ontwikkeling, hier zal volgend jaar aan gewerkt worden binnen de school. Voor het Fries heeft de school een A-profiel. Dit wil zeggen dat de school voldoet aan de kerndoelen Fries die voor het jaar 2030 zijn gesteld. Meer over de kerndoelen is te lezen in hoofdstuk 3.4.3. De school voldoet aan een breed onderwijsaanbod voor het vak Fries. Het Fries verstaan, lezen, spreken en schrijven wordt binnen de school behandeld (Taalplan Frysk 2030, z.d.). De school wil het vak Fries graag inhoudelijk sterker vorm gaan geven, voornamelijk in groep vijf. In groep één, twee en vijf wordt Fries gegeven door de groepsleerkracht. De vakleerkrachten, die in de andere groepen lesgeven, hebben niet het idee dat het Fries leeft in de school. Ze willen ervoor zorgen dat de collega's enthousiast worden over het vak Fries en dit zelf meer gaan geven, ook in combinatie met andere vakken. Leerkrachten op de school zien niet in wat de meerwaarde van meertaligheid is. Uit onderzoek van Varkevisser en Walsweer (2018) is gebleken dat 35% van de scholen positief kijkt naar het aanbieden van het Fries als vak. Over het algemeen zijn de helft van de leerkrachten positief over het aanbieden van het vak Fries op school. Kinderen die meertalig opgevoed zijn hebben vaak een aantal voordelen. Door het leren van een tweede taal bevordert dit de hersenen. Hierdoor kunnen er sneller beslissingen gemaakt worden, kan er sneller technisch worden gelezen en is de concentratie beter (Cognitieve voordelen, 2016; Mediasoep, 2021). In hoofdstuk 3.1.2 is meer te lezen over de voor- en nadelen van meertaligheid. Doordat leraren zelf niet over de nodige kennis beschikken voor het vak laten ze het vak Fries vaak liggen. Volgens bovenbouwcoördinator X wordt in alle groepen Fries gegeven aan de hand van methode 'Spoar 8'. De Friese coördinatoren willen graag een sterk aanbod betreft het Fries creëren. Daarom stellen ze voor dat er een groep welke niet les krijgt van een vakdocent maar juist van de groepsleerkracht zelf, onder de loep wordt gehouden betreft aanbod, motivatie en lesbeleving (X. Persoonlijke communicatie, 5 oktober 2021).

2.2 Relevantie van het onderzoek

Voor dit praktijkonderzoek is gekeken naar waar de school tegenaan loopt. De school heeft behoefte aan orde in het aanwezige materiaal voor bij een Friese les. De leraren op de school zijn allemaal bekend met de methode 'Spoar 8'. In de jaren is hier materiaal bij ontstaan wat aansluit bij de thema's. De link tussen de lessen en het aanwezige materiaal mist. Het overzicht hierin is weg. In dit onderzoek is er gekeken naar welke materialen bij welke thema's passen, gericht op groep vijf. Ook is het belangrijk voor de school dat het team inziet wat het belang van meertaligheid in de klas is. Hierover is literair onderzoek gedaan en een presentatie over gegeven binnen het team van de school. Aan de hand van deze begininformatie ontstaan er een aantal vragen waar de literatuur antwoord op kan geven. Wat is meertaligheid? Wat zijn de voordelen van meertaligheid? Hoe wordt er lesgegeven in een meertalige klas? Deze en meerdere vragen zijn beantwoord in het literatuuronderzoek.

Hoofdstuk 3 - Theoretisch kader

In dit hoofdstuk worden bestaande theorieën en ideeën met betrekking tot het praktijkprobleem in kaart gebracht. Op deze manier vormt het theoretisch kader de wetenschappelijke verantwoording voor dit onderzoek. Er wordt ingegaan op het begrip meertaligheid, het drietalig onderwijs komt aan de orde, het omgaan met meertaligheid in de klas, de rol van het Fries in het onderwijs is besproken en er is gekeken naar de methode Fries die op basisschool 'X' centraal staat.

3.1 Meertaligheid

3.1.1 Meertaligheid over de wereld

Verdeeld over de 200 landen op onze wereld, worden er 6000 talen gesproken. Over de hele wereld, is ongeveer 80% van de mensen meertalig. Iemand die meertalig is beheerst twee of meer talen en kan deze spreken, verstaan, lezen en schrijven. Tevens worden de talen die deze persoon kent gebruikt in het dagelijks leven. Dit hoeft niet perfect te zijn, maar de taal moet redelijk beheerst worden (Meertaligheid wat is dat?, 2021; Muysken, 2014). Hoeveel talen er in bepaalde landen worden gesproken hangt af van de geschiedenis en de demografische samenstelling van het land. In veel landen worden talen gesproken die niet officieel staan aangeschreven. Canada is hier een voorbeeld van. In dit land worden in één provincie 32 talen gesproken, maar er zijn in het land maar twee officiële talen. Rusland is het land waar de meeste talen gesproken worden, dit zijn officieel 24 talen (Wilson, 2021). In grote steden in Nederland wordt door 50% van de kinderen meer dan één taal gebruikt op een dag. Er zijn overigens veel mensen die een dialect spreken. Als er een dialect gesproken wordt is deze persoon meertalig. Dit komt omdat een dialect andere klanken heeft dan de standaardtaal. Een dialect heeft een verschil in grammatica en woordenschat. Het enige verschil met de standaardtaal is dat een dialect vaak niet geschreven wordt en het maar door een klein deel van een populatie gesproken wordt (Hoeveel mensen zijn meertalig?, 2016).

3.1.2 De voor- en nadelen van meertaligheid

Er zijn geen nadelen aan meertaligheid verbonden. Kinderen raken er niet van in de war en meertalige kinderen doen het niet slechter op school. Uit vele verschillende onderzoeken is gebleken dat meertaligheid goed is voor de hersenen (De voordelen van meertaligheid, 2021). Personen die twee of meerdere talen beheersen kunnen een aantal voordelen met zich meedragen. Het beheersen van twee of meer talen is niet alleen handig in het buitenland en het biedt grote kansen voor een baan. Uit onderzoek is gebleken dat het denkvermogen wordt bevorderd als er een andere taal geleerd wordt. Er zijn een aantal cognitieve voordelen van het beheersen van meerdere talen. Doordat er in de hersenen steeds afgewisseld moet worden tussen de talen, wordt men slimmer. Beslissingen nemen gaat sneller bij meertalige personen en het probleemoplossend denken is beter ontwikkeld. Doordat de hersenen steeds moeten overschakelen tussen talen worden de hersenen getraind. Het brein is een spier en spieren werken beter als ze getraind worden. Doordat de hersenen getraind worden door gebruik te maken van verschillende talen verbeterd dit het geheugen. Omdat tweetalige personen getraind zijn in het overstappen tussen twee talen gaat multitasking hen beter af, omdat ze dit gewend zijn vanuit hun hersenen en hierdoor heeft een tweetalige meer controle over zijn of haar brein (De voordelen van meertaligheid, 2021). Doordat er een nieuwe taal geleerd wordt, verbeterd dit de moedertaal. Het begrip moedertaal betekend de taal die men thuis gebruikt als er gesproken wordt over alledaagse dingen (Hootsen, 2018). Doordat er wordt gewerkt met een andere taal, wordt er kennis gemaakt met nieuwe taalstructuren. Hierdoor communiceren mensen correcter en efficiënter en wordt er bewuster om gegaan met de

grammaticale mechanismen van verschillende talen (De voordelen van meertaligheid, 2021). Het beheersen van twee verschillende talen versterkt elkaar. Hier is taalkundig en psychologisch onderzoek naar gedaan. Meertaligen hebben betere executieve functies. Zij kunnen informatie dat niet nuttig is beter negeren, kunnen makkelijker wisselen tussen verschillende taken, verplaatsen zich beter in anderen, zijn creatiever en zijn communicatief sterker (Universiteit Utrecht, z.d.). Volgens Agirdag en Kambel (2017) hebben kinderen die opgroeien met verschillende talen voordelen op communicatief en cognitief niveau. Ten eerste hebben meertalige kinderen een grotere cognitieve flexibiliteit, omdat ze meerdere talen beheersen kunnen ze sneller problemen oplossen. Ten tweede hebben ze grotere metacognitieve vaardigheden. Hierbij maken kinderen beter gebruik van de context om achter de betekenis van een woord te komen. Tevens zijn zij zich meer bewust van kenmerken van een taal. De voordelen van meertaligheid gaat verder op hogere leeftijd. Bij mensen boven de 60 jaar is onderzocht dat een cognitieve aftakeling langzamer gaat dan bij mensen die tweetalig zijn. Gemiddeld komen de eerste tekenen van dementie bij een volwassene die eentalig is, voor op de leeftijd van 71,4 jaar. Bij volwassenen die meerdere talen spreken komt dit pas voor op een gemiddelde leeftijd van 75,5 jaar. Niet alleen meertaligheid heeft hier mee te maken, maar ook de fysieke gezondheid en het opleidingsniveau (De voordelen van meertaligheid, 2021). Deze mensen zullen later last krijgen van dementie, omdat de verbindingen die gemaakt worden in de hersenen getraind zijn. Als er ergens iets misgaat, heeft een meertalig persoon een grotere kracht om in de hersenen met een omweg een probleem op te lossen en zullen de hersenen minder snel achteruit gaan. Voor dit praktijkonderzoek zal een presentatie worden gegeven aan de leerkrachten om de voor- en nadelen van meertaligheid weer te geven. Dit wordt gedaan zodat het team van basisschool X een positieve kijk krijgt als het gaat over meerdere talen op school gebruiken.

3.2 Drietalig onderwijs

3.2.1 3TS school

Met een 3TS school wordt een drietalige school bedoeld. Basisschool 'X' is een 3TS school in wording. Hierbij geven scholen les in het Nederlands in combinatie met Fries en Engels. Deze drie talen worden binnen de school gestimuleerd. Het Fries wordt bijvoorbeeld gebruikt bij een les natuur, of er wordt een bewegingsactiviteit gedaan in het Engels. Op deze manier is een drietalige school bezig om de drie talen op verschillende manieren in te zetten. Door deze talen op andere manieren in te zetten leren kinderen de talen. Het specifieke doel van een 3TS school is om een programma op te zetten voor drietalig onderwijs dat gericht is op de kerndoelen in het basisonderwijs voor de drie vakken (Van Ruijven et al., 2008).

3.2.2 Project trijetalige skoalle

Van Ruijven et al., (2008) startten in 1997-1998 met het project 'Trijetalige skoalle'. Zeven basisscholen werkten mee aan het project: de kwaliteit van het onderwijs verbeteren op het gebied van Fries en Engels. Een eis voor dit project was dat leerlingen in het einde van groep acht aan alle kerndoelen zouden voldoen. In 2006 is dit project afgerond en zijn de zeven basisscholen officieel een *Trijetalige skoalle*. 33% van de leerlingen presteerde bij het vak Fries op het gestelde niveau. Een klein deel van de leerlingen haalde de kerndoelen. Dit was een aanleiding voor een nieuw taalmodel. Elders in Europa zijn goede ervaringen geweest met drietalig onderwijs en dit heeft geleid tot het project 'Trijetalige Skoalle' met als doel dat de kerndoelen Fries, Nederlands en Engels gehaald worden op het einde van de basisschool. Vanaf 1995 zijn er voorbereidingen getroffen voor dit project. Er zijn scholen uitgekozen die mee wilden doen. Deze scholen zijn in 1997-1998 gestart met het drietalig onderwijs. Vanuit het taalcentrum Frysk van GCO Fryslân hebben de scholen

ondersteuning gekregen bij het uitvoeren van het project. Leraren hebben cursussen gevolgd om het Fries en Engels op een hoger niveau te krijgen. De conclusie is dat er met het project tegemoet gekomen wordt aan de doelen om de Friese taalvaardigheid van de leerlingen op de basisschool op voldoende niveau te brengen. Van Ruijven et al., (2008) zien dat vanaf de middenbouw leerlingen een voorsprong hebben bij het spellen en technisch lezen in het Fries in vergelijking met de controlescholen. Dit geldt voor de Fries- en Nederlandstaligen op de scholen. Eveneens heeft dit project ondervonden dat de Nederlandse taalvaardigheid niet achteruit gaat als men op school met het Fries bezig is. Het niveau is hierbij hetzelfde gebleven op alle zeven project scholen.

3.3 Op school omgaan met meertaligheid

3.3.1 Meertaligheid in de klas

Op basisschool X worden lessen gegeven in verschillende talen. Leraren kunnen hier positieve en negatieve gevoelens bij hebben. Als leerkracht kunnen er lastige situaties voorkomen als er in de klas meerdere talen gebruikt worden. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld in hun eigen taal nare dingen zeggen waar de leerkracht geen kennis van heeft. Doordat er verschillende talen onderling in de klas gesproken worden kan het zijn dat leerkrachten onzeker worden over de controle in de klas. Het kan overigens ook voorkomen dat ouders niet willen dat de moedertaal op school wordt gesproken. Dit kan nare reacties van ouders tot gevolg hebben. Hierbij is het belangrijk dat de ouders in gesprek gaan met de leerkracht over het nut van meertaligheid (Agirdag & Kambel, 2017). Het Nederlandse Ministerie van Onderwijs heeft samen met de Primair Onderwijs Raad (de koepel van Nederlandse schoolbesturen) in maart 2017 aan alle basisscholen geïnformeerd om in de klas gebruik te maken van de moedertaal van de leerlingen. Dit is een vertrouwde opstap voor de leerlingen om het Nederlands te leren (Agirdag & Kambel, 2017). Volgens Macius.nl (1981) staat in artikel 9 lid 13 dat onderwijs wordt gegeven in het Nederlands. *Daar waar naast de Nederlandse taal, de Friese taal of een streektaal in levend gebruik is, dan de Friese taal of de streektaal mede als voertaal bij het onderwijs worden gebruikt. Voor de opvang in en de aansluiting bij het Nederlandse onderwijs van leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond kan de taal van het land van oorsprong mede als voertaal bij het onderwijs worden gebruikt, overeenkomstig een door het bevoegd gezag vastgestelde gedragscode.* Het is dus van belang om in de klas zeker gebruik te maken van de moedertaal om goed Nederlands te leren. Het gebruik van de moedertaal van het kind in de klas kan leiden tot positieve gevolgen over het zelfvertrouwen van het kind. Doordat meertalige leerlingen les krijgen in hun moedertaal kunnen ze zich prettiger en zelfverzekerder voelen (Taalontwikkeling en meertaligheid, 2020). De kinderen kunnen hun eigen taal gebruiken en voelen zich hierdoor vrij en gezien. Volgens Murady (2021) is bekend geworden dat als de moedertaal van kinderen goed ontwikkeld is, deze kinderen een tweede taal beter kunnen leren. Daarom is het belangrijk om in de klas bezig te gaan met de moedertaal van de leerlingen. Leerlingen die dezelfde taal spreken in de klas kunnen bijvoorbeeld bij elkaar worden gezet en deze leerlingen kunnen in hun eigen taal communiceren om hun moedertaal te onderhouden. Ook is meertaligheid in de klas stimulerend voor eentalige leerlingen. Doordat er door klasgenoten in andere talen gesproken wordt, leidt dit voor de eentalige leerlingen tot een positief effect op de kennis en bewustzijn van andere talen en culturen (Agirdag & Kambel, 2017).

3.3.2 Het leren van een vreemde taal

Bij didactiek gaat het om de kunst van het onderwijzen. Het geeft handvaten voor kennisoverdrachten en het aanleren van vaardigheden en inzichten. De leerkracht past een bepaalde didactiek toe om er voor te zorgen dat de leerlingen leren (Didactiek - uitleg begrippen onderwijs,

z.d.). Om een andere taal te leren, zoals het Fries, is het belangrijk dat een leerling voor zichzelf bepaalt hoe hij of zij zichzelf ziet als gebruiker van de taal voor nu en in de toekomst. Welke stappen heeft de leerling zelf nodig om de taal te leren en te kunnen gebruiken? Zal de leerling de taal gaan gebruiken of is dit niet van toepassing in het leven van de leerling (Dönszelmann et al., 2020)? Met behulp van bepaalde werkvormen kunnen docenten met hun leerlingen ontdekken wat het leren van een taal met hen doet. Leerlingen kunnen met elkaar in gesprek gaan over de taal en de passende cultuur hiervan. De motivatie en prestaties van leerlingen kan versterkt worden als hieraan gewerkt wordt. Als leerkracht kan er samen met de leerlingen gekeken worden naar bepaalde keuzes in de klas. Hierover kan een gesprek gestart worden. Leerlingen worden door gesprekken voeren over het verloop van de les, bewust van hun eigen leerproces. Het is belangrijk om de vaardigheden van de vreemde taal zich eigen te maken (Dönszelmann et al., 2020). Voor de leerkracht is het voor dat een les begint, altijd belangrijk om na te gaan wat de leerlingen aan het eind van de les moeten kunnen en hoe de leerkracht het onderwijs organiseert zodat het doel wordt behaald. Vooruitkijken en plannen is van groot belang. De doelen die het hele jaar worden bereikt, moeten duidelijk weergegeven zijn. Volgens Dönszelmann et al., (2020) is het bij vreemdetalenonderwijs belangrijk dat er tijdens en na de les gebruikt wordt gemaakt van evaluaties. Hierbij is het belangrijk dat de leerkracht duidelijk voor ogen heeft wat hij/zij wil evalueren of wat de leerkracht te weten wil komen. Doordat basisschool " drie talen aanbiedt komt er in de literatuur het leren van een vreemde taal naar voren. Hier horen enkele regels bij die de school kan toepassen in hun onderwijs.

3.3.3 Basisvoorwaarden voor de leerkracht

Om met meertaligheid in de klas om te gaan vergt dit voor de leerkracht vijf basisvoorwaarden. Ten eerste gaat het om de kennis. Om als leerkracht in de klas met meertaligheid aan de slag te kunnen dient de leerkracht het nodige over meertaligheid te weten. Zo is het van belang dat de leerkracht weet hoe het meertalige brein werkt, hoe het meertalige taalverwervingsproces werkt en de relatie tussen taal en identiteit is handig om te weten. Ten tweede moet de leerkracht zorgen voor een open houding. De leerkracht dient met een nieuwsgierige, geïnteresseerde en niet-oordelende houding naar verschillende talen te kijken. Ten derde is het voor de leerkracht belangrijk dat hij of zij de leerlingen kent. Weet welke leerlingen welke taal spreken en hoe ze met elkaar spreken. Ten vierde is het van belang om afspraken met de klas te maken over het gebruik van de talen. Als er duidelijke afspraken in de klas zijn over wanneer een taal gebruikt wordt zorgt dit voor een veilige leeromgeving. Tot slot is het belangrijk om met collega's het onderwijsaanbod af te stemmen. De afspraken die in de school gelden, moet voor iedereen duidelijk zijn. Een gemeenschappelijk taalbeleid is essentieel voor een stabiele lijn van meertaligheid in de school (Dönszelmann et al., 2020). Deze basisvoorwaarden zijn van belang om te weten om een les in een andere taal te geven. Dit is een opstapje om een Friese les in groep vijf te geven op basisschool X. Verder is het belangrijk om de motivatie van de leerlingen tijdens een les hoog te houden. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2020) schrijft dat activerende en afwisselende werkvormen zorgen voor betrokken leerlingen en voor dieper leren. Door vooral afwisselende werkvormen in te zetten, zorgt dit ervoor dat de motivatie van de leerlingen verandert en de leerlingen betrokken en actief meedoen. Doordat leerlingen actief bezig zijn met de leerstof, zorgt dit ervoor dat het beter bekeken wordt en dit later kan leiden tot betere resultaten. Als leerkracht is het van belang dat er bij alle lessen veel werkvormen aan te pas komen. Hierdoor blijven de leerlingen helder en groeit de motivatie. Interactie in de klas is een manier om kinderen bij de les te houden. Een interactieve les wil zeggen dat leerlingen onderling samenwerken (Van Dale, 2010). In onderzoek van Onderwijs van Morgen (2019) komt naar voren dat de lesstof beter blijft hangen bij een interactieve les. Interactie zorgt

voor betere leerresultaten, het stimuleert het leren, de sociale vaardigheden, de motivatie en de betrokkenheid van de leerlingen verhoogt.

3.3.4 Taalonzekerheid

Er kan bij kinderen taalonzekerheid ontstaan. Dit gebeurt als een kind moet communiceren in een taal die hij of zij niet goed beheerst. Doordat een kind de taal moet spreken die hij of zij niet beheerst zal de moedertaal niet meer ontwikkeld worden, omdat deze minder gestimuleerd wordt (Agirdag & Kambel, 2017). Op latere termijn kan dit betekenen dat het voor het kind moeilijk kan zijn om de moedertaal met zijn of haar familie te spreken. Hierdoor zullen de resultaten van de leerling dalen en zal het contact met zijn of haar eigen cultuur afnemen. Het is voor leerlingen belangrijk dat de ondersteuning van de talen positief is, omdat dit zorgt voor een optimale ontwikkeling en een hoger taal- en metacognitief bewustzijn. Dit in tegenstelling tot een eentalig aanbod bij kinderen. Dit zal leiden tot een negatieve ervaring over talen en taalonzekerheid. Als vanuit de scholen veel talen worden aangeboden is de kans groter dat de leerling zich emotioneel, cognitief en sociaal goed ontwikkelt en hiermee geen taalonzekerheid ontstaat (Agirdag & Kambel, 2017).

3.3.5 Tweetalige opvoeding

Volgens onderzoek van Unsworth (2019) is naar voren gekomen dat tweetalig opvoeden van kinderen een positief effect heeft. Doordat baby's snel leren dat voorwerpen twee namen hebben, kunnen ze snel gebruik maken van verschillende talen. Dit is een goede oefening voor het brein. Door middel van hersenscans, zijn er bij baby's onderzoeken gedaan (Tweetalige opvoeding heeft invloed op brein baby, 2010). Hieruit is gebleken dat tweetalige baby's tussen de zes en twaalf maanden oud, naar de achtergrondgeluiden luisteren in verschillende talen. Het brein van de baby's die eentalig opgevoed zijn reageerden niet of nauwelijks op geluiden waarbij verschillende talen gesproken werden. Een conclusie uit het onderzoek is dat het brein van tweetalige kinderen een langere periode flexibel blijft op taalkundig gebied en dat het taalkundig bewustzijn bij tweetalige baby's later vernauwt dan bij eentalige kinderen (Tweetalige opvoeding heeft invloed op brein baby, 2010). Evy Woumans (2020), cognitief psycholoog aan de Universiteit van Gent, heeft onderzoek gedaan naar de tweetalige opvoeding bij kinderen. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat het voor kinderen geen probleem is om ze twee- of meertalig op te voeden. De test is uitgevoerd bij eentalige en tweetalige kleuters. Bij de kleuters die een taal bijgeleerd hebben is naar voren gekomen dat zij hoger scoorden qua intelligentie dan eentalige kinderen. De tweetalige kleuters scoorden op de IQ test een score van 120, terwijl de eentalige kinderen op een IQ test een score van 100 haalden. Woumans ziet door deze IQ testen bij tweetalige kleuters een extra groeispurt in hun brein (Het tweetalige brein, 2020). Doordat kinderen vanaf de geboorte al schakelen tussen talen is het brein van jongs af aan al aan het trainen en heeft dit voordelen met zich mee. Meer voordelen van meertaligheid zijn te lezen in paragraaf 3.1.2. Soms komt het bij kinderen die meertalig opgevoed zijn, voor dat kinderen in één zin twee talen spreken. Dit is niet erg. Het betekent dat ze taaldomeinen ontwikkelen. Op latere leeftijd zal dit minder voorkomen. Als kinderen tweetalig opgevoed worden, is het belangrijk om dit vanaf de geboorte direct te doen. Hiermee wordt een bepaalde taalrelatie met het kind opgebouwd met bepaalde woorden (Radboud Universiteit, 2019).

3.4 De rol van Fries in het basisonderwijs

3.4.1 De Friese taal

Fries is een taal die gesproken wordt in Friesland. Het ontstond in de vroege middeleeuwen. Fries, Nederlands, Engels en Duits vormen samen een groep van West-Germaanse talen. In de vroege

middeleeuwen werd het Fries steeds meer een eigen taal en begon het zich te onderscheiden van andere talen en dialecten. Zo valt het Fries te onderscheiden in haar j-klanken (Het Fries, z.d.). Het Fries werd in de loop van de zestiende eeuw ook geschreven in bijvoorbeeld wetteksten. Na de zestiende eeuw ontwikkelt het Fries zich vooral voort in de spreektaal. Vanaf de negentiende eeuw werd het Fries populairder en werd het weer meer gebruikt bij schrijvers. Vanaf 1956 is het Fries gelijk geworden aan het Nederlands. Het Fries mocht vanaf toen gebruikt worden in het rechtsverkeer (Agirdag & Kambel, 2017). In 1995 werd dit verder aangescherpt, vanaf toen mocht het Fries ook officieel gebruikt worden in vergaderingen van gemeenteraden en Provinciale Staten. In 2014 is vastgesteld dat het Fries en Nederlands de twee officiële talen zijn die er in de provincie gesproken worden (Geschiedenis van het Fries, z.d.). Tot het heden zijn er boeken, songteksten, trouwakten en officiële documenten beschikbaar in het Fries.

3.4.2 Fries op school

In 1993 zijn er officiële kerndoelen vastgesteld aan het vak Fries. Deze kerndoelen (zie deelparagraaf 3.4.3) zijn in 2005 nog een keer bekeken en zijn gespecificeerd op een volledige beheersing van het Fries. Het gaat hierbij over het verstaan, spreken, lezen en schrijven op het gebied van de Friese taal. Door de jaren heen is de aandacht voor het Fries achteruit gegaan. Uit peilingen van de Provinsje Fryslân (2011) komt naar voren dat de helft van Friese gezinnen Fries spreekt. Op scholen in Friesland is Fries een verplicht vak (Klinkenberg & Van der Meer, 2014). Aan het vak Fries zitten kerndoelen vast. Deze moeten op het eind van de basisschool gehaald worden door de leerlingen. Van de 413 basisscholen in Friesland zijn er 72 meertalig (Fryslân, 2017). Ook zijn er zes locaties in Friesland die meertalig voortgezet onderwijs aanbieden. Via de 'Cedin' en 'Afûk' worden de onderwijsmaterialen ontwikkeld. Op het middelbaar beroepsonderwijs is het geven van Fries overigens niet verplicht. Wel worden er op een aantal scholen les gegeven in het Fries (Fryslân, 2021). Volgens Agirdag & Kambel (2017) geven 90% van de basisscholen Friese les. 40% van de scholen geeft Fries als vak. Dit wordt één keer per week gegeven met een tijdsduur van ongeveer 30-45 minuten. De overige scholen, 50%, geeft Fries als vak en wordt tevens als instructietaal ingezet voor een hele of halve dag.

3.4.3 Kerndoelen

Kerndoelen zijn doelen voor de kern van het onderwijsinhoud, in het primair onderwijs. In deze doelen staat weergegeven wat belangrijk is om kinderen mee te geven in het primair onderwijs. Deze kerndoelen zijn er voor de basisschool voor de vakken Nederlands, Engels, Fries, rekenen & wiskunde, wereldoriëntatie, kunstzinnige oriëntatie en bewegingsonderwijs. De doelen zijn op een manier geschreven zodat een school hier een eigen invulling van kan maken. Scholen hebben hierdoor een houvast, maar kunnen zelf invulling aan de inhoud van het onderwijs geven. Sinds 2006 wordt er gewerkt met de huidige kerndoelen (Kerndoelen, z.d.). In bijlage 1 zijn de kerndoelen die voor het vak Fries gesteld zijn weergegeven.

3.4.4 Taalplan Frysk 2030

Om alle leerlingen op de basisscholen in Friesland een kans te geven om het Fries te leren wordt er al het één en ander gedaan met het vak Fries op school. Veel scholen hebben Fries als standaard vak, andere scholen gebruiken Fries als instructietaal en er zijn ook scholen die helemaal geen of amper Fries inzetten op de school. In de jaren 2016-2018 is er een onderzoek geweest onder scholen om te kijken wat scholen doen aan het vak Fries. Onderzoekers van NHL Stenden Hogeschool hebben dit onderzoek uitgevoerd (Frysk, foar no en letter, 2021). NHL Stenden heeft aan de hand van deze uitkomsten elke school gekoppeld aan een taalprofiel (zie hoofdstuk 3.4.5) en dit met de

onderwijsinspectie gedeeld. De taal- en onderwijsinstellingen Afûk, Cedin, Fers, Keunstwurk, NHL Stenden, Omrop Fryslân, Centrum Frysktalige Berne-opfang (SFBO) en onderwijsbureau Semko werken vanaf 2018 samen om in 2030 het Fries op alle basisscholen en op het voortgezet onderwijs in Friesland op een voldoende niveau aan te kunnen bieden. Het doel van dit taalplan is om in 2030 alle scholen in het Friese taalgebied op een A-Profiel te krijgen. Om dit te kunnen behalen wordt er vanuit het taalplan extra begeleiding gegeven aan de scholen, leraren en schoolbestuur. Verder krijgen de scholen in de schooljaren 2020-2022 bezoek van de inspectie om te kijken of het gemaakte groeimodel ingezet wordt. Doordat taal- en onderwijsinstellingen samen met scholen, docenten en schoolbesturen werken, hopen ze de kwaliteit van het Friese onderwijs op alle scholen in de provincie hoger te krijgen. Dit wordt gedaan op basisscholen, middelbare scholen, het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger beroepsonderwijs (Frysk, foar no en letter, 2021). In 2030 dient elke school aan het A-profiel te voldoen om zo het Fries op voldoende niveau aan te bieden. Echter, hier heeft aantal scholen vrijstelling van. De Waddeneilanden en de gemeente Weststellingwerf formuleren ambities om hun eigen streektaal in het gebied te gebruiken. Zo komen zij in aanmerking voor een hoger Taalplan Frysk profiel (Taalplan Frysk 2030, 2021).

3.4.5 Taalprofielen

In 2014 zijn er taalprofielen bij het vak Fries geïntroduceerd. Een taalprofiel is ingedeeld van een A-profiel tot een G-profiel. Bij het A-profiel geldt dat er op de school aan alle kerndoelen wordt gewerkt. Voor het G-profiel geldt dat er ontheffing is voor alle kerndoelen. Scholen met een G-profiel hoeven dus geen Fries te geven. Wat de ontheffing is voor de profielen hiertussen is weergegeven in bijlage 2 (Vogelzang, 2019). Bepaalde scholen hebben tijdelijke ontheffingen gekregen voor bepaalde kerndoelen. Deze hoeven dus aan het einde van de basisschool niet behaald te worden. Vanaf 2018 zijn er doelen gesteld dat Friese scholen uiterlijk in 2030 aan alle kerndoelen voldoen. Sinds de taalprofielen aan de scholen zijn toegekend, is er een grote variëteit ontstaan in het verplichte aanbod Fries. Sommige leraren weten niet aan welk profiel hun eigen school voldoet en wat de kerndoelen zijn die bij het profiel passen. In bijlage 2 is te zien welke kerndoelen behaald worden bij het passende taalprofiel. Een aantal scholen in Friesland hebben ontheffing voor deze kerndoelen (Vogelzang, 2019). Basisschool 'X' staat aangeschreven met een A-profiel. Dit betekent dat de school voldoet aan alle kerndoelen die voor het jaar 2030 gehaald moeten zijn.

3.5 Methode Fries

Een methode is een boek met een leerwijze (Van Dale, 2010). Op basisscholen wordt gebruik gemaakt van verschillende methodes bij de verschillende vakken. Op basisschool 'X' wordt voor het vak Fries de methode 'Spoar 8' gebruikt met hieraan gekoppeld het evaluatiesysteem 'Grip'. Hier wordt in de volgende paragrafen een uitwerking over gegeven.

3.5.1 Spoar 8

De lesmethode 'Spoar 8' is een digitale methode waarbij leerlingen het Fries op school kunnen leren. De methode besteedt aandacht aan het Fries verstaan, spreken, lezen en schrijven (Provinsje Fryslân, 2021). Omdat de methode goed aansluit bij alle Friese kerndoelen, kan deze methode een houvast bieden voor Friese scholen om aan een A-profiel te voldoen. Bij de methode kunnen leraren en leerlingen werken aan projecten, wereldoriëntatie thema's en zijn er meertalige onderwijs vormen beschikbaar. Vanaf groep één is 'Spoar 8' inzetbaar. De methode sluit aan bij de thema's waar de school mee werkt (Stap in op Spoar 8, z.d.). De lessen zijn online ingericht waarbij de leerlingen zelf online mee kunnen doen. Hier werken de leerlingen aan de lees-, schrijf-, luister en kijkvaardigheden.

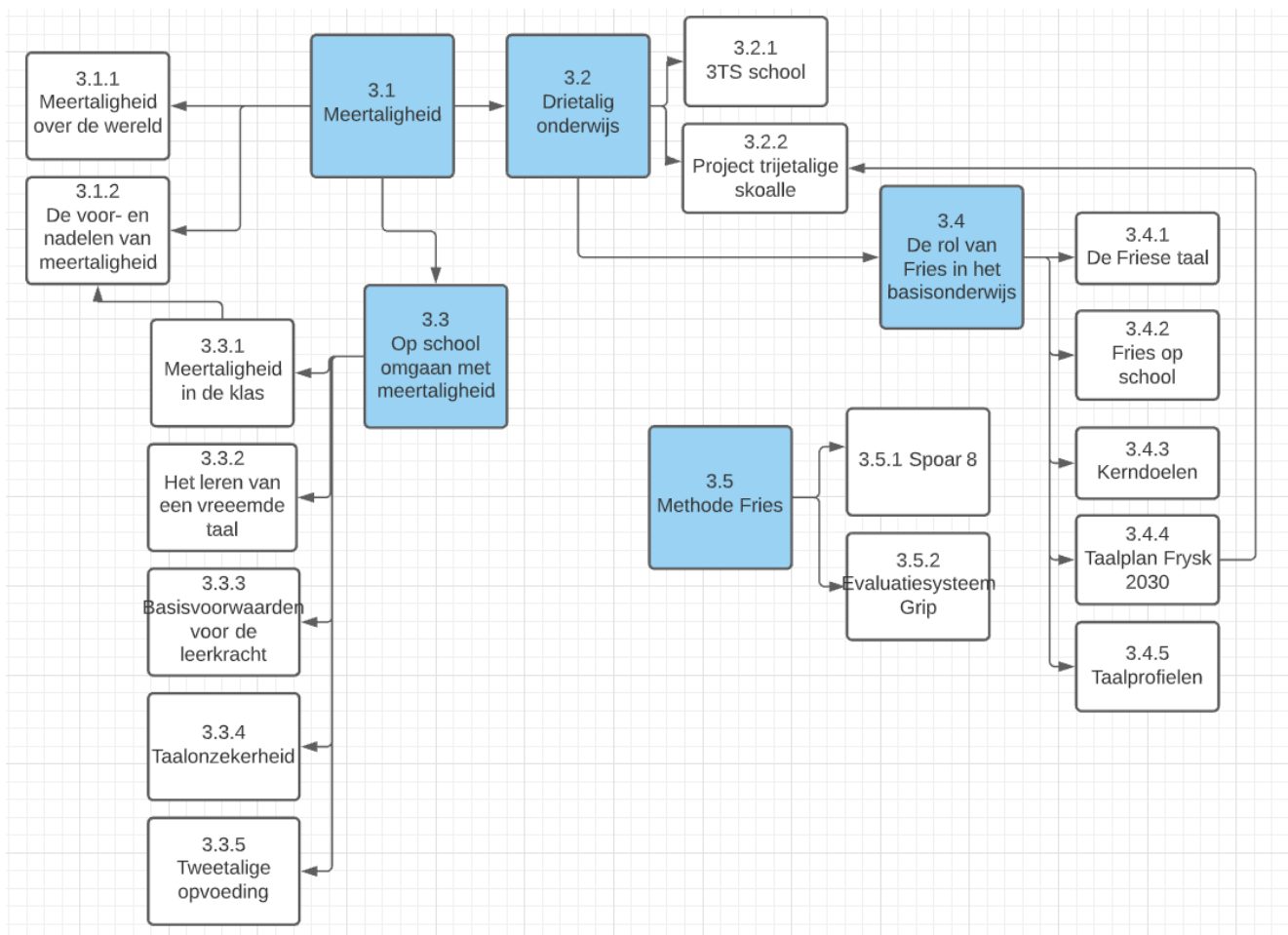
De methode verzorgt diversiteit in taalactiviteiten. De leerkrachten kunnen aan de hand van de methode thematisch en doelgericht werken. Doordat er met 'Spoar 8' gebruik gemaakt kan worden van de thema's die spelen in de school, biedt dit voor leerlingen betekenisvolle lessen Fries aan. Hierdoor wordt het makkelijker om het Fries met andere vakken te combineren (Provinsje Fryslân, 2021). Voor de onderbouw biedt 'Spoar 8' de leerlingen op een speelse manier Friese woorden aan. De leerlingen worden online door een fictief figuur genaamd: 'Keimpe de Krokodil', begeleidt door een leeslijn. 'Keimpe de Krokodil' leert de leerlingen over Friese letters en ze maken hier opdrachten bij. Hierbij zijn de leerlingen bezig met het lezen, oefenen en schrijven van Friese woorden. Voor de bovenbouw biedt 'Spoar 8' lessenseries aan. Hierbij wordt in vier lessen geleerd over het Fries verstaan, spreken, lezen en schrijven. Aan het einde van een lessenserie wordt er een talige eindopdracht op twee niveaus aangeboden. De bovenbouw werkt naast de lessenserie aan een online spel. Bij dit spel, genaamd 'Meunstertún', wordt op eigen niveau Friese woordenschat, spelling en grammatica aangeboden (Stap in op Spoar 8, z.d.).

3.5.2 Evaluatiesysteem Grip

Met het evaluatiesysteem 'Grip' hebben leraren de mogelijkheid om de taalontwikkeling bij het vak Fries te volgen. Het systeem bevat verschillende instrumenten waarmee leraren het niveau en de groei van leerlingen gemeten kan worden. Deze zijn digitaal beschikbaar. Hierdoor worden de resultaten van de leerlingen automatisch nagekeken en geregistreerd (Cedin [Cedin - Frysk en Meartaligens], 2021). Het evaluatiesysteem bestaat uit methode gebonden en methodeonafhankelijke toetsen, observatie instrumenten, zelfevaluatie en een portfolio. Daarmee krijgen leerkrachten grip op woordenschat en grammatica, leesbegrip en de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheden (Evaluaasjesysteemfrysk, 2021). Aan de hand van de schoolvisie, ambities en de leerling populatie kan een school kiezen met welk evaluatie-instrument de school wil werken. 'Grip' biedt methode gebonden toetsen aan wat past bij de methode 'Spoar 8'. De doelen die gesteld zijn voor het vak Fries komen binnen het evaluatie systeem naar voren. Doordat er een verband zit tussen lesmateriaal, lesdoelen en de evaluatie-instrumenten, zorgt dit ervoor dat er een opbrengstgerichte leeromgeving ontstaat voor leerlingen. Leerkrachten kunnen hierbij taalleertrajecten ontwerpen en de taalontwikkeling van leerlingen monitoren. Voor leerkrachten maar ook voor leerlingen geeft dit veel houvast op de taalontwikkeling in een meertalige omgeving van een leerling (Evaluaasjesysteemfrysk, 2021).

3.6 Conceptueel model literatuuronderzoek

In figuur 1 is een conceptueel model weergegeven. Hierin wordt aangegeven wat de verbanden tussen de paragrafen en deelparagrafen zijn van het literatuuronderzoek. Paragraaf 3.1 bevat het onderwerp meertaligheid. Dit staat in verband met paragraaf 3.2 waar het drietalig onderwijs aan bod komt. Ook staat paragraaf 3.1 in verband met paragraaf 3.3, aangezien hier de meertaligheid in de praktijk weergegeven wordt. Paragraaf 3.2 staat in verband met paragraaf 3.4, om reden dat paragraaf 3.4 een uitwerking geeft over het Fries in het basisonderwijs. Paragraaf 3.5 staat los van de rest, aangezien hierin de methode 'Spoar 8' met het evaluatiesysteem 'Grip' weergegeven wordt. Dit heeft enkel betrekking tot de onderzoeksschool. Deelparagraaf 3.4.4 staat in verband met deelparagraaf 3.2.2. Het project wat beschreven is in deelparagraaf 3.2.2 is een reden geweest om het taalplan, wat in deelparagraaf 3.4.4 weergegeven wordt, in te voeren. Verder staat deelparagraaf 3.1.2 en 3.3.1 met elkaar in verbinding, omdat de voor- en nadelen van meertaligheid besproken worden en dit een reden kan zijn om als leerkracht bezig te gaan met meertaligheid in de klas.

FIGUUR 1: CONCEPTUEEL MODEL

Hoofdstuk 4 - Probleemstelling

In het komende hoofdstuk wordt het doel van het praktijkonderzoek beschreven. Tevens zijn de onderzoeksvraag en deelvragen weergegeven. Aansluitend is hierbij een hypothese geformuleerd aan de hand van de verwachtingen van het praktijkonderzoek.

4.1 Onderzoeksdoel

In dit onderzoek is er gekeken naar de Friese lessen in groep vijf op basisschool 'X' in X. Er is gekeken aan welke thema's er gewerkt wordt aan de hand van de methode 'Spoar 8'. Om het Fries op een leuke en interactieve manier in te zetten bij deze thema's is er onderzocht welke materialen ingezet kunnen worden bij de lessen om het aanbod in groep vijf uit te breiden. De school heeft behoefte aan orde in deze materialen en wil graag dat de materialen ingezet worden. De motivatie van de school hierbij is, dat de Friese lessen rijker zullen worden met het gebruik van een themakist. Met dit onderzoek is er een themakist gemaakt voor enkel groep vijf en is onderzocht wat het effect is van het inzetten van deze themakist bij een Friese les. Dit is onderzocht bij zowel de leerlingen als bij de groepsleerkracht van groep vijf. Door middel van dit onderzoek is er antwoord gegeven op de onderzoeksvraag die in paragraaf 4.2 is weergegeven. Er is tijdens dit onderzoek regelmatig contact geweest met de stageschool. De school heeft een behoefte aangegeven en is hierin overleg een onderzoeksvraag, passend bij de wens van de school, uitgekomen. Dit is besproken met de opdrachtgever en de groepsleerkracht van groep vijf.

4.2 Onderzoeksvraag en deelvragen

De onderzoeksvraag voor dit praktijkonderzoek is als volgt geformuleerd:

Wat is het effect van het inzetten van een themakist, aansluitend bij de methode 'Spoar 8', bij het vak Fries in groep vijf?

Doordat er in de methode 'Spoar 8' het hele jaar gebruik wordt gemaakt van verschillende thema's wordt er een themakist ontworpen. Een themakist is een kist met daarin de materialen die bij het thema passen. Zo kan deze kist erbij gepakt worden om hier vervolgens een les mee uit te voeren. In deze kist kan van alles zitten om een les interactief te maken. Een interactieve les wil zeggen dat leerlingen onderling samenwerken (Van Dale, 2010). Leerlingen leren, door interactief te werken, van en met elkaar. Bij samenwerken gaat het erom dat leerlingen elkaar respecteren, communiceren, hulp en feedback vragen aan elkaar en samen afspraken maken. Dit is voor leerlingen een belangrijke vaardigheid om te leren en mee verder te komen in de toekomst (Karels, 2021). In dit onderzoek is het effect van de themakist onderzocht. Met het begrip effect wordt in dit onderzoek bedoeld wat de leerlingen en de leerkracht van de themakist vinden. Het gaat hierbij om de meningen van leerlingen en de groepsleerkracht.

Er zijn om het onderzoek uit te kunnen voeren, deelvragen opgesteld. Deze leiden naar het antwoord op de hoofdvraag. De drie deelvragen zijn hieronder weergegeven.

Deelvraag 1: Wat vinden de leerlingen van groep vijf van een Friese les met de themakist?

Deelvraag 2: Welke verschillen merken de leerlingen van groep vijf bij een les met de themakist en een les zonder de themakist?

Deelvraag 3: Wat vindt de leerkracht van groep vijf van de themakist met hierin extra materialen passend bij de thema's?

4.3 Hypothese

Op de onderzoeksvraag "Wat is het effect van het inzetten van een themakist, aansluitend bij de methode 'Spoar 8', bij het vak Fries in groep vijf?" wordt als antwoord verwacht dat een themakist bevorderend werkt in de groep. Dit aangezien de leerlingen een interactieve inleiding of afsluiting uit kunnen voeren in de les doormiddel van verschillende werkvormen. De kern wordt online gegeven, via 'Spoar 8', de inleiding of afsluiting van de les wordt interactief en fysiek aangeboden. Interactie zorgt voor betere leerresultaten, het stimuleert het leren in de klas, de motivatie wordt groter en de betrokkenheid is hoger (Onderwijs van Morgen, 2019). Er wordt verwacht dat het inzetten van de materialen meer gebruikt zal gaan worden dan dat er voorheen gebeurde. Doordat er orde ontstaat in het materiaal en hier een materiaallijst en handleiding bij aanwezig is, kan dit snel en vlot ingezet worden in een les passend bij een thema. Het aanwezige materiaal zal ingezet worden waardoor de lessen Fries niet voornamelijk online, maar ook interactief zijn. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2020) schrijft dat activerende en afwisselende werkvormen zorgen voor betrokken leerlingen en voor gericht leren. Door vooral afwisselende werkvormen in te zetten, zorgt dit ervoor dat de motivatie van de leerlingen positief veranderd en de leerlingen betrokken en actief meedoen. Doordat leerlingen actief bezig zijn met de leerstof, zorgt dit ervoor dat het beter bekeken wordt en dit later kan leiden tot betere resultaten. Daarom wordt er verwacht dat de themakist in groep vijf een positief resultaat zal hebben op de groep. Doordat er gebruik wordt gemaakt van verschillende werkvormen die in de themakist zitten zal de motivatie van de leerlingen omhoog gaan en zullen ze meer betrokken zijn en actiever mee doen dan bij een les zonder de themakist. Ook wordt er verwacht dat de leerkracht het gebruik van een themakist positief zal ervaren. Er is behoefte aan een georganiseerd materiaal, wat snel ingezet kan worden als aanvulling op de methode. Doordat dit is gecreëerd, is de verwachting dat de leerkracht dit gaat inzetten.

Hoofdstuk 5 - Onderzoeksaanpak

Voor dit praktijkonderzoek is er gekeken naar het Fries in groep vijf. Dit is gekoppeld aan de praktijk, waarbij gekeken is welke materialen er ingezet kunnen worden bij de thema's. Voor het uitvoeren van dit praktijkonderzoek zijn een aantal stappen gezet die in de komende paragrafen zijn weergegeven.

5.1 Onderzoeksgroep

Het praktijkonderzoek wat beschreven is, vindt plaats in groep vijf op basisschool 'X' in X. In groep vijf zitten 20 leerlingen en er wordt les gegeven door twee leerkrachten. Vier leerlingen in de groep hebben Nederlands als moedertaal. Zestien leerlingen hebben Fries als moedertaal. Op vrijdag worden de lessen Fries gegeven door de leerkracht. De moedertaal van de leerkracht is Fries. De leerkracht geeft de lessen volgens de methode 'Spoar 8'. Tijdens deze lessen worden thema's behandeld. De lessen worden volgens een standaard volgorde gegeven. Hierbij wordt een inleiding, kern en slot gegeven. In de kern maken de leerlingen online verwerkingsopdrachten die 'Spoar 8' aangeeft. De methode 'Spoar 8' biedt een inleiding en afsluiting van de les aan. Deze activiteiten vindt de leerkracht matig. Vaak wordt er een inleiding en afsluiting van de les zelf bedacht door de groepsleerkracht. Er worden geen toetsen afgenomen in de groep. Wel wordt er gekeken naar de resultaten van de leerlingen die via de methode 'Spoar 8' te zien zijn.

5.2 Resultaatverzameling

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag heeft er een dialoog plaatsgevonden met de groepsleerkracht van groep vijf. Hierin heeft overleg plaatsgevonden over welke thema's er aan de orde komen en hoe de materialen tot nu toe ingezet worden. Er is gekeken naar de doelen die passen bij de thema's en besproken of deze gehaald worden. Het aanwezige materiaal op school is bestudeerd. Dit materiaal is hierna geschikt en verdeeld over de thema's passend bij groep vijf. De materialen zijn ingericht in de themakist. Deze kist is simpel bereikbaar en is overzichtelijk ingedeeld met een handleiding hierbij. In deze handleiding staan de stappen weergegeven hoe de materialen ingezet kunnen worden bij het thema. De themakist is bij groep vijf getest. Er is eerst als eerste een les gegeven volgens de methode 'Spoar 8'. Vervolgens hebben de leerlingen een enquête ingevuld over het verloop van deze les. Vervolgens is er een Friese les gegeven aan de hand van de themakist. Aansluitend op deze les hebben de leerlingen wederom een enquête ingevuld over het verloop van deze les. Hiermee is het antwoord op deelvraag 1 tot stand gekomen. De resultaten van beide enquêtes zijn met elkaar vergeleken. Hiermee is het antwoord op deelvraag 2 voorgekomen. Om deelvraag 3 te beantwoorden is er een interview gehouden met de groepsleerkracht over het gebruik van de themakist. Hierbij is een instructie over het gebruik van de themakist weergegeven. Uitgaande van de antwoorden op alle deelvragen zijn hier in hoofdstuk 6 en 7 conclusies uit voort gekomen en is er uiteindelijk een antwoord op de onderzoeksvraag gegeven. Hierbij is de eigen praktijk vergeleken met wat er in de literatuur gezegd is. In onderstaand schema is weergegeven hoe de resultaten van de deelvragen zijn verwerkt in het praktijkonderzoek.

Deelvraag	Hoe is dit gemeten?
1: Wat vinden de leerlingen van groep vijf van de Friese les met themakist?	Na een gegeven les Fries met de themakist is een enquête afgenomen. In deze enquête staan vragen waarbij het antwoord op de deelvraag tot stand komt. In bijlage 3 is de enquête weergegeven. De resultaten van de enquête zijn weergegeven in bijlage 6 in cirkeldiagrammen en tabellen.

<u>2:</u> Welke verschillen merken de leerlingen van groep vijf bij een les met de themakist en een les zonder de themakist?	Na een gegeven les Fries volgens de methode 'Spoar 8' en een les met de methode 'Spoar 8' met de themakist is er een enquête afgenomen. Bijna dezelfde vragen komen aan bod in beide enquêtes en dit is met elkaar vergeleken. De resultaten zijn weergegeven in cirkeldiagrammen. Te zien in bijlage 5 en 6. Er is een tabel gemaakt, die weergegeven is in paragraaf 6.2.2, waarbij de antwoorden van twee vragen die gesteld zijn in de enquête snel en overzichtelijk met elkaar te vergelijken zijn.
<u>3:</u> Wat vindt de leerkracht van groep vijf van de themakist met hierin extra materialen passend bij de thema's?	Door middel van een interview met de leerkracht van groep vijf is het antwoord op deelvraag 3 tot stand gekomen. De vragen van het interview is weergegeven in bijlage 4. Het resultaat hiervan is beschreven in een uitwerking van het interview. Dit is in een verhaalvorm geschreven in hoofdstuk 6.2.3.

5.3 Ethische kwesties

De groepsleerkracht die maandag t/m donderdag voor groep vijf staat heeft als moedertaal Nederlands. Omdat zij niet graag en vaak Fries spreekt worden de Friese lessen verzorgd door de groepsleerkracht die op vrijdag voor de groep staat en als moedertaal wel Fries heeft. Er is naar voren gekomen dat de groepsleerkracht die vier dagen voor de klas staat niet storend zal zijn bij dit onderzoek. Er is besproken wat de bedoeling is en met welk product de Friese les rijker gemaakt zal worden. Dit is positief ontvangen. Er is met betrokkenen besproken over de anonimiteit van hen in dit praktijkonderzoek. Enkel de naam van de school mag naar voren komen in dit praktijkonderzoek. Verder is er vertrouwelijk met data omgegaan en is dit niet aan derden doorgegeven (van der Donk & van Lanen, 2014). De enquêtes zijn anoniem afgenomen en hierbij zijn geen persoonlijke gegevens gevraagd. Tevens is het interview met de groepsleerkracht geanonimiseerd.

5.4 Randvoorwaarden

De randvoorwaarden voor dit onderzoek zijn:

- Toestemming van de school om enquêtes af te nemen onder de leerlingen;
- Inzage van de lessen die 'Spoar 8' aanbiedt;
- Inzage in het beschikbare materiaal dat aanwezig is op de school;
- Goedkeurig om eventueel nieuw materiaal aan te schaffen wat inzetbaar is bij een les.

5.5 Planning

Datum	Onderzoeksactiviteit	Instrument	Betrokkenen	Proces van dataverzameling
Week 50, 51	Onderzoeksplan inleveren	-	Onderzoeker	-
	Onderzoeken doen naar de thema's die dit jaar aan bod komen in groep vijf en hier de materialen naar ordenen	Dialogoog	Groepsleerkracht groep vijf, onderzoeker	Zoals beschreven in 5.2: resultaatverzameling
Week 2 t/m 10	Themakist ontwerpen en inrichten. Met eventueel extra materialen die aansluiten bij de thema's	-	Onderzoeker, opdrachtgever stageschool	Eindontwerp van het onderzoek

Week 11	Methodeles in groep vijf geven	Methode 'Spoar 8'	Onderzoeker, leerlingen groep vijf, groepsleerkracht	Resultaten van de enquête is te vinden in hoofdstuk 6
	Enquête afnemen na afloop van de les	Enquête	Onderzoeker, leerlingen groep vijf	
Week 13	Themakist inzetten bij de methodeles in groep vijf	Methode 'Spoar 8'	Onderzoeker, leerlingen groep vijf, groepsleerkracht	Resultaten van de enquête is te vinden in hoofdstuk 6
	Enquête afnemen na afloop van de les	Enquête	Onderzoeker, leerlingen groep vijf, groepsleerkracht	
	Resultaten van beide enquêtes verwerken en vergelijken	Enquête	Onderzoeker	De conclusies uit de resultaten worden weergegeven in hoofdstuk 6
	Deelvraag 1 en 2 beantwoorden	Enquête	Onderzoeker	De uitkomsten worden weergegeven bij de resultaten deelvraag 1 en 2 in hoofdstuk 6
	Interview groepsleerkracht groep vijf. Hierdoor deelvraag 3 beantwoorden	Interview	Onderzoek, groepsleerkracht	De uitkomsten worden weergegeven bij de resultaten deelvraag 3 in hoofdstuk 6
	Hoofdvraag beantwoorden	-	Onderzoeker	Uitkomsten worden weergegeven bij de resultaten van de hoofdvraag in hoofdstuk 6
Week 14 t/m 16	Resultaten, conclusie, aanbevelingen en discussie schrijven	-	Onderzoeker, groepsleerkracht	Volledige hoofdstukken 6 en 7 beschrijven (Donk & Lanen, 2020)
	Samenvatting schrijven		Onderzoeker	Hoofdstuk 8 beschrijven
	Praktijkonderzoek inleveren	-	Onderzoeker	-
Week 17	Bufferweek			
Week 18	Presentatie over het praktijkonderzoek	Presentatie	Onderzoeker, collega's stageschool	-

Hoofdstuk 6 – Resultaten

In dit hoofdstuk wordt weergegeven hoe het plan en de uitvoering van het onderzoeksplan is gedaan en worden de resultaten verwerkt van de opgestelde deelvragen.

6.1 Plan en uitvoering

De resultaten die in dit hoofdstuk zijn weergegeven, worden gevormd aan de hand van de onderzoeksplan, wat weergegeven is in hoofdstuk 5. Met de verkregen resultaten kan er in hoofdstuk 7 een antwoord geformuleerd worden op de onderzoeksvraag en de daarbij behorende deelvragen. Er is tijdens dit onderzoek afgeweken van de gemaakte planning. De uitvoering van de gegeven lessen heeft later plaatsgevonden. Dit is gekomen door een verkeerde tijdsinschatting bij het ontwerpen van de themakist. Ook zijn de lessen later uitgevoerd, omdat er andere werkzaamheden op het geplande moment van uitvoering voor zijn gegaan. De gevolgen hiervan zullen geen invloed hebben op de resultaten van de lessen of het interview. Op 16 maart 2022 is er een methodeles Fries gegeven aan groep vijf op school X. Aan de hand van de methode 'Spoar 8' is de les gegeven. Direct na het uitvoeren van de les is er een enquête afgenomen bij 18 leerlingen. De leerlingen hebben genoeg tijd gehad om de enquête in te vullen en er is duidelijk vermeld dat de resultaten anoniem doorgegeven worden. Op 23 maart 2022 is er een les Fries gegeven met behulp van de gemaakte themakist. Aan de hand van de themakist is er een inleiding en een afsluiting gegeven aansluitend bij het thema. De kern van de les is verlopen volgens de methode 'Spoar 8'. 19 leerlingen hebben na de tijd een enquête ingevuld met vragen over deze les. Voor het invullen van deze enquête hebben de leerlingen genoeg tijd gehad en is vermeld dat de resultaten anoniem doorgegeven zijn. Voor het verzamelen van de resultaten van deelvraag drie, is er een interview gehouden met de groepsleerkracht van groep vijf. Er is uitgelegd hoe de handleiding werkt en hoe de kisten ingezet kunnen worden bij een les Fries. Hierna zijn de vragen gesteld die weergegeven zijn in bijlage 7.

6.2 Resultaten

Om een antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag: *Wat is het effect van het inzetten van een themakist, aansluitend bij de methode 'Spoar 8', bij het vak Fries in groep vijf?* is er eerst antwoord gekregen op de deelvragen. Er zijn twee enquêtes afgenomen bij de leerlingen uit groep vijf en er is een interview gehouden met de groepsleerkracht. De deelvragen die geformuleerd zijn, zijn hieronder weergegeven en wordt in de deelparagrafen beantwoord.

Deelvraag 1: Wat vinden de leerlingen van groep vijf van een Friese les met de themakist?

Deelvraag 2: Welke verschillen merken de leerlingen van groep vijf bij een les met de themakist en een les zonder de themakist?

Deelvraag 3: Wat vindt de leerkracht van groep vijf van de themakist met hierin extra materialen passend bij de thema's?

6.2.1 Deelvraag 1

Met behulp van een enquête is er een antwoord geformuleerd op de deelvraag: *Wat vinden de leerlingen van groep vijf van een Friese les met de themakist?* Aan de hand van de enquête blijkt dat 57,9% van de leerlingen de les Fries 'heel leuk' vond. 31,6% van de leerlingen heeft aangegeven dat de les 'leuk' was. 5,3% vond de les 'neutraal' en 5,3% van de leerlingen vond de gegeven les 'niet leuk'. Het resultaat van de enquête is weergegeven in bijlage 6: *Resultaten enquête les Fries met themakist*. Er is na de les in de enquête gevraagd wat de leerlingen van de aangeboden activiteiten

vonden. Hieruit komt naar voren dat 63,2% van de leerlingen de activiteiten 'heel leuk' vond. 21,1% vond de activiteiten 'leuk'. 10,5% vond het 'neutraal' en 5,3% van de leerlingen gaf aan het 'niet leuk' te vinden. Een aantal leerlingen gaven aan dat ze de les 'leuk' vonden, omdat er spelletjes gedaan werden. Ook gaven een aantal leerlingen aan dat ze de les leuk vonden, omdat er een 'Kahoot' spel gedaan werd, of omdat ze goed zijn in Fries. Een aantal leerlingen gaf aan de les 'minder leuk' gevonden te hebben, omdat ze verloren hebben bij het spel 'Kahoot'. Bij een volgende vraag uit de enquête gaven leerlingen aan dat ze het 'leuk', 'handig', 'super leuk' en 'neutraal' vonden dat er met de kist met extra materialen lesgegeven werd.

6.2.2 Deelvraag 2

Aan de hand van de enquête die de leerlingen ingevuld hebben over de methodeles Fries en de les Fries met de themakist, is er antwoord gekregen op de deelvraag: *Welke verschillen merken de leerlingen van groep vijf bij een les met de themakist en een les zonder de themakist?* Aan de hand van de enquête die gegeven is na de methodeles Fries en na de les Fries met themakist worden de resultaten weergegeven. De resultaten van de enquêtes zijn weergegeven in bijlage 5: *Resultaten enquête methodeles Fries* en bijlage 6: *Resultaten enquête les Fries met themakist*. Er is te zien wat het verschil is bij beide lessen. Bij de methodeles vond 22,2% van de leerlingen de les 'heel leuk' en vond 27,8% de les 'leuk'. Bij de les met de themakist vond 57,9% van de leerlingen de les 'heel leuk' en hierbij vond 31,6% de les 'leuk'. De resultaten van dezelfde vraag over de activiteiten bij de verschillende lessen verschilt van elkaar. Bij de methodeles vond het overgrote deel van de leerlingen de activiteiten 'leuk' en bij de les met de themakist steekt het antwoord 'heel leuk' er ver boven uit. Bij de methodeles heeft niemand ingevuld dat de les 'niet leuk' of 'helemaal niet leuk' is, in tegenstelling tot de les met de themakist. Na het volgen van deze les heeft 5,3% van de leerlingen aangegeven de les 'niet leuk' te vinden. In tabel 1: *Resultaten methodeles en les met de themakist* zijn de resultaten van dezelfde vragen bij de verschillende lessen weergegeven.

	Methodeles	Les met de themakist
Wat vond je van de les?		
Heel leuk	22,2%	57,9%
Leuk	27,8%	31,6%
Neutraal	27,8%	5,3%
Niet leuk	22,2%	5,3%
Helemaal niet leuk	0%	0%
Wat vond je van de activiteiten?		
Heel leuk	11,1%	63,2%
Leuk	55,6%	21,1%
Neutraal	33,3%	10,5%
Niet leuk	0%	5,3%
Helemaal niet leuk	0%	0%

Tabel 1: Vergelijking resultaten methodeles en les met de themakist

In bijlage 6: *Resultaten enquête les Fries met themakist* is te zien dat 57,9% van de leerlingen verwacht dat de lessen Fries met het aanbieden van de themakist leuker zal worden. 5,3% van de leerlingen verwacht dat de les niet leuker zal worden aan de hand van de themakisten.

6.2.3 Deelvraag 3

Er zijn resultaten verkregen op deelvraag 3 door middel van een interview. Dit interview is afgenomen bij de groepsleerkracht van groep vijf, hierna aangegeven als DB. DB geeft geen Fries in deze groep. De vragen voor het interview zijn daardoor aangepast. Dit is terug te lezen in bijlage 7: *Interview groepsleerkracht*. De deelvraag luidt als volgt: *Wat vindt de leerkracht van groep vijf van de themakist met hierin extra materialen passend bij de thema's?* Het werken met de handleiding en het inzetten van de kisten is voorafgaand aan het interview uitgelegd. Hierbij geeft DB aan dat de kistjes ingezet zullen worden als DB Fries zou geven in de groep. Het is gemakkelijk, want het ligt klaar. Bij het inzetten van de kistjes zou de handleiding een vereiste zijn. Volgens DB zal het plezier bij de leerlingen vergroot worden als de kisten bij een les Fries ingezet worden. Door het inzetten van de kisten worden er gezamenlijke activiteiten met de klas gedaan en worden er werkvormen ingezet. Als de kisten bij een les ingezet worden, zullen de leerlingen het leuk vinden en hierdoor is de verwachting dat de motivatie bij de leerlingen omhoog gaat. Alleen het aanbod van de methode is prima, maar dit is een prettige aanvulling. Spelletjes doen in de les vinden de leerlingen leuk, dus voor hen zullen de kisten aanspreken. De leerlingen hebben bij een activiteit plezier en leren tegelijkertijd. In de kistjes worden verschillende activiteiten aangeboden. DB verwacht dat enkele activiteiten te lang zullen duren. Hier zou een hele les mee gevuld kunnen worden, in plaats van enkel een inleiding of een afsluiting. Enkele activiteiten zullen ook te lastig zijn voor groep vijf. Het niveau is hierbij te hoog. Ook zou er voor meerdere activiteiten extra exemplaren gemaakt kunnen worden. Doordat er meer exemplaren aanwezig zijn, kunnen meer leerlingen hiermee aan de slag. Verder worden de activiteiten overzichtelijk weergegeven in een handleiding. Er wordt kort vermeld wat men met de materialen zou kunnen doen. Het zou fijn zijn als er een handleiding per thema bij de kist in zit, zodat dit er makkelijk bij gepakt kan worden. De kistjes zien er aantrekkelijk uit, het is goed inzetbaar en ze zijn stevig. Als deze kisten voor alle groepen gemaakt zouden worden, zou dit veel ruimte vragen in de school, omdat de kisten groot zijn. De inrichting van de kistjes zou praktischer kunnen.

Hoofdstuk 7

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvraag: *Wat is het effect van het inzetten van een themakist, aansluitend bij de methode 'Spoar 8', bij het vak Fries in groep vijf?* Aan de hand van de resultaten van de verschillende deelvragen is hier een antwoord op gegeven. Verder worden er aanbevelingen weergegeven en is er kritisch naar dit onderzoek gekeken in de discussie.

7.1 Conclusie

Uit de resultaten van deelvraag 1 kan geconcludeerd worden dat meer dan de helft van de groep, 57,9%, een Friese les met de themakist 'heel leuk' vindt. De resultaten van beide enquêtes zijn met elkaar vergeleken en hier is een conclusie uit getrokken. Aan de hand van deelvraag 2 is geconcludeerd dat de Friese les met themakist meer in de smaak valt bij de leerlingen van groep vijf dan een methodeles Fries. Dit komt naar voren als de resultaten naast elkaar gelegd worden zoals weergegeven in paragraaf 6.2.2. Bij de les Fries met de themakist vindt 57,9% van de leerlingen de les 'heel leuk'. Tijdens de methodeles blijkt dat 22,2% de les 'heel leuk' vindt. Het valt op dat het verschil hiertussen groot is. Meer leerlingen vinden duidelijk de les met de themakist leuker. Bij de les Fries met themakist geeft 63,2% van de leerlingen aan de activiteiten die gedaan werden 'heel leuk' te vinden. Bij de methodeles blijkt 11,1% van de leerlingen dit 'heel leuk' te vinden. Hieruit kan geconcludeerd worden dat meer dan de helft van de leerlingen de activiteiten tijdens de lessen Fries die gegeven worden met de themakist leuker vinden. Er kan na aanleiding van de deelvraag en de resultaten hiervan gezegd worden dat de activiteiten die aangeboden worden door middel van de themakist, door meer dan de helft van de leerlingen als leuker wordt ervaren. Opvallend is dat er bij de methodeles niemand de les 'niet leuk' of 'helemaal niet leuk' vindt, terwijl dit bij de les met de themakist wel het geval was. Eén leerling heeft aangegeven de les 'niet leuk' te vinden. Vele andere leerlingen zijn bij de tweede les, met themakist, positiever geworden en hebben de les leuker ervaren. Eén leerling dus niet. Bij de enquête die afgenomen is na de methodeles, geven sommige leerlingen aan dat ze meer activiteiten willen zien bij de lessen Fries. Ook wordt er aangegeven om actieve activiteiten te doen of om naar buiten te gaan bij de lessen. Dit is weergegeven in bijlage 5: *Resultaten enquête methodeles Fries*. Aan de hand van deze resultaten kan geconcludeerd worden dat de lessen met de themakist bij deze leerlingen aan zal sluiten. Door het inzetten van de themakist worden er meer activiteiten gegeven tijdens de lessen Fries en zijn de leerlingen zelf actiever bezig. De leerlingen geven in de enquête aan de spellen leuk te vinden. Er kan na aanleiding van de twee enquêtes geconcludeerd worden, dat door de activiteiten die de leerlingen aangeboden krijgen aan de hand van de themakist, de lessen leuker gevonden worden. Dit sluit ook aan bij de resultaten van deelvraag drie. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de leerkracht in staat is om de themakisten in te zetten bij de lessen Fries. Doordat de themakisten makkelijk erbij zijn te pakken, kan er snel een activiteit ingezet worden. Er worden leuke activiteiten aangeboden en hierna wordt verwezen in een overzichtelijke handleiding. Enkele activiteiten die aangeboden worden zullen te veel tijd kosten. Dit zou niet geschikt zijn voor een inleiding of afsluiting aansluitend bij een les. Leerlingen vinden spelletjes doen leuk en in de kistjes wordt dit aangeboden. Doordat leerlingen op een leuke manier met Fries bezig zijn verwacht de groepsleerkracht dat het plezier en de motivatie bij een Friese les omhoog zal gaan.

Uit de resultaten en conclusies van de drie deelvragen kan een antwoord verkregen worden op de hoofdvraag. Het inzetten van de themakist bij de lessen Fries in groep vijf, aansluitend bij de methode 'Spoar 8', heeft een positief effect. Aan de hand van de enquêtes en het interview is geconcludeerd dat door het inzetten van de themakist bij de lessen de leerlingen de les leuker

vinden. In de open vragen uit de enquête, zie bijlage 5 en 6, geeft een deel van de leerlingen aan dat er tijdens de methodelessen meer activiteiten gedaan mogen worden. Na het geven van de les Fries met themakist geeft het overgrote deel van de leerlingen aan dat ze de les met de themakist leuk vinden, omdat er meer spelletjes zijn gedaan en dit als leuk ervaren wordt. Uit de cirkeldiagrammen blijkt dat veel leerlingen de les met de themakist 'heel leuk' vinden. Ook verwacht 57,9% van de leerlingen uit groep vijf op basisschool X dat de lessen Fries leuker zullen worden als de themakist ingezet gaat worden.

Voorafgaand aan het praktijkonderzoek is in paragraaf 4.3 een hypothese opgesteld, gebaseerd op de onderzoeksvraag. Er werd verwacht dat de themakist bevorderend werkt in de groep. Dit omdat het inzetten van de verschillende werkvormen als inleiding of afsluiting aansluitend bij een les zorgt voor meer interactie wat weer zorgt voor betere leerresultaten. Dit stimuleert het leren in de klas, de motivatie wordt groter en de betrokkenheid is hoger (Onderwijs van Morgen, 2019). Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2020) schrijft dat activerende en afwisselende werkvormen zorgen voor betrokken leerlingen en voor gericht leren. Door vooral afwisselende werkvormen in te zetten, zorgt dit ervoor dat de motivatie van de leerlingen positief veranderd en de leerlingen betrokken en actief meedoen. Aan de hand van de theorie werd er verwacht dat de themakist in groep vijf een positief resultaat zou hebben in de groep. Ook werd er verwacht dat de leerkracht het gebruik van een themakist positief zal ervaren. Er is op de school behoefte aan een georganiseerd materiaal, wat snel inzetbaar is als aanvulling op de methode. Doordat dit gecreëerd is, zal de verwachting zijn dat de leerkracht dit voortaan inzet. De verwachtingen die voorafgaand aan het praktijkonderzoek zijn weergegeven heeft veel betrekking tot de realiteit. Uit de resultaten van de enquêtes is gebleken dat de themakist inderdaad een positief effect heeft op de leerlingen, wat ook de verwachting was. Leerlingen vinden de les leuker als de themakist ingezet wordt. Zoals verwacht is de groepsleerkracht enthousiast over het gebruik van de themakisten. Doordat er materiaal snel bij te pakken is met een volledige handleiding, zullen de materialen sneller en vaker ingezet worden.

7.2 Aanbevelingen

Aan de hand van dit onderzoek wordt er aan de school X aanbevolen om in groep vijf de themakisten tijdens de lessen Fries in te zetten. Door de gegeven lessen is duidelijk geworden dat de leerlingen het leuk vinden als er meer activiteiten gedaan worden bij de lessen. In een vervolgonderzoek aansluitend op deze scriptie zou er gekeken kunnen worden naar het effect van het inzetten van de themakist bij de lessen Fries aansluitend bij de methode 'Spoar 8' op lange termijn. In dit onderzoek is onderzocht wat het effect is bij twee verschillende lessen. Het zal de moeite waard zijn om te onderzoeken of dit resultaat op de langere termijn zal aanhouden. Overigens zou de school kunnen kijken naar themakisten voor de lagere of hogere groepen. De themakisten die nu gemaakt zijn, zijn gebaseerd op de thema's in groep vijf. De school zou uit kunnen zoeken of de themakisten ook in te zetten zijn in hogere of lagere groepen. In dit onderzoek zijn er voor vijf thema's themakisten gemaakt. 'Spoar 8' biedt meer thema's aan die leerkrachten kunnen geven in een jaar. School X zou kunnen kijken of er bij de andere thema's ook themakisten ontworpen kunnen worden. Hier zou dan het overige materiaal wat aanwezig is op school, bij gebruikt kunnen worden. Wat een laatste punt zou kunnen zijn voor vervolgonderzoek, is dat er uitgezocht zou kunnen worden wat het inzetten van de themakist doet met de resultaten van de leerlingen bij de les Fries. Onderwijs van Morgen (2019) stimuleert interactie in de klas. Dit kan zorgen voor betere leerresultaten. Door het inzetten van de themakist wordt de interactie in de klas gestimuleerd. Hierdoor zou het volgens Onderwijs van

Morgen (2019) kunnen dat de leerresultaten bij het vak Fries omhoog gaan. Dit zou echter onderzocht moeten worden.

7.3 Discussie

Naar aanleiding van dit onderzoek is er kritisch gekeken naar de uitvoering ervan. Er is hierbij gekeken naar de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek. Als er een vervolgonderzoek plaats zal vinden aan de hand van dit onderzoek zou ik aanbevelen meer momenten in te plannen om verschillende resultaten te verzamelen. Doordat er andere activiteiten uitgevoerd worden kan dit leiden tot andere resultaten dan dat nu verkregen is. Voor het onderzoek is er aan de hand van één methodeles en één les met een themakist, een enquête afgenomen. Twee lessen om te meten wat het effect bij de leerlingen is tussen de methodeles en het inzetten van de themakist, is weinig. Voor een betrouwbaarder onderzoek zouden er meer lessen moeten worden gegeven. Zo zou er een beter beeld kunnen ontstaan over het verschil tussen de lessen. Hoe dit resultaat bij dit onderzoek tot stand gekomen is, is minder betrouwbaar dan dat dit onderzocht zou zijn in bijvoorbeeld een periode van twintig weken lang. Bij de tweede les is er gekozen voor een inleiding en een afsluiting uit de themakist. Als hier een andere keuze in was gemaakt qua activiteiten of hoeveelheden zouden de resultaten anders kunnen zijn. Tevens zouden de resultaten kunnen verschillen als er gekozen was voor een ander thema. Bij een ander thema zijn er andere activiteiten die aangeboden worden. Dit zou tijdens het onderzoek andere resultaten en conclusies op kunnen leveren. Eveneens zou het onderzoek bij meerdere groepen vijf uitgevoerd kunnen worden, om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten. Ook zouden de resultaten kunnen verschillen als deze lessen op een andere school waren gegeven. Als andere leerlingen de enquête invullen kan het resultaat anders zijn. Ook heeft er een interview met de groepsleerkracht van groep vijf plaatsgevonden. Om resultaten te verkrijgen over het gebruik van de themakisten onder leerkrachten, zou het betrouwbaarder zijn om meerdere leerkrachten hierover te interviewen dan alleen de groepsleerkracht. Doordat er meerdere meningen bij elkaar komen geeft dit een beter beeld over wat de leerkracht van de themakisten vindt. Achteraf zou er beter gekeken kunnen worden naar de tijd die nodig is bij de activiteiten die aangeboden worden in de themakisten. Enkele activiteiten zullen erg lang duren, waardoor er weinig tijd overblijft voor de kern van de Friese les. Ook worden de themakisten groot gevonden. Voor elk thema is een losse kist gemaakt wat veel ruimte inneemt. Dit is niet altijd praktisch voor in een klaslokaal. Tevens zou het handig zijn dat de handleiding, voor de leerkracht, aanwezig is in de themakisten. Zo is het gemakkelijk er bij te pakken en af te lezen welke activiteit men uit kan voeren.

Hoofdstuk 8 - Samenvatting

Naar aanleiding van de vraag van basisschool X is dit onderzoek tot stand gekomen. De school wilde het vak Fries inhoudelijk sterker vorm geven, voornamelijk in groep vijf. Het vak Fries wordt in deze groep niet aangeboden door een vakleerkracht. Er is gekozen om voor het vak Fries verschillende themakisten te ontwerpen. In deze themakisten zitten verschillende materialen om een inleiding of afsluiting te geven bij een les Fries. Deze activiteiten zijn gekoppeld aan de thema's van de methode 'Spoar 8' die de school gebruikt. In de themakist is het materiaal, dat al aanwezig was op de school, geschikt en er is materiaal bijgevoegd. Een tweede reden waardoor dit onderzoek tot stand is gekomen is het enthousiast maken van de collega's op betrekking tot de Friese taal. Door middel van het literatuur onderzoek is er gekeken naar de meerwaarde van het vak Fries op school. Hier is een presentatie over gegeven aan de leerkrachten om het Fries geven of spreken in de klas levendiger te maken. Er is niet alleen literatuur onderzoek gedaan naar de meerwaarde van meertaligheid, ook is er gekeken naar het aanbieden van drietalig onderwijs op school. Het onderzoek heeft betrekking op het vak Fries en daarom zijn de kerndoelen van dit vak en de taalprofielen behandeld. Tot slot is er gekeken naar de methode Fries waar de school mee werkt.

Naar aanleiding van gesprekken met betrokkenen op de school en het literatuuronderzoek is er een onderzoeksvraag opgesteld. De vraag luidt als volgt: *Wat is het effect van het inzetten van een themakist, aansluitend bij de methode 'Spoar 8', bij het vak Fries in groep vijf?* Om hier een antwoord op te krijgen zijn er twee lessen Fries gegeven. Eén les volledig volgens de methode 'Spoar 8'. En één les met een inleiding en afsluiting gegeven uit de themakist. Na beide lessen hebben de leerlingen van groep vijf een enquête ingevuld. De inhoud hiervan ging over hoe de leerlingen de les hebben beleefd. Na een methodeles Fries komt uit de enquête naar voren dat 50% van de leerlingen de les 'leuk' of 'heel leuk' heeft gevonden. Na een les Fries met als inleiding en afsluiting volgens de themakist blijkt uit de enquête dat 89,5% van de leerlingen de les 'leuk' of 'heel leuk' vond. Het verschil in mening tussen deze twee lessen is aanzienlijk groot. Waarbij eerst 50% de les 'leuk' of 'heel leuk' vond, is dit een week later veranderd naar 89,5% van de leerlingen. Hieruit is geconcludeerd dat de les met het gebruik van de themakist de les Fries leuker maakt. Over de activiteiten die gedaan werden tijdens de les is een vraag gesteld in de enquête. 66,7% van de leerlingen geeft bij een methodeles aan de activiteiten die gedaan worden bij de les 'leuk' of 'heel leuk' te vinden. Bij een les met de themakist geeft 84,3% van de leerlingen aan dit 'leuk' of 'heel leuk' te vinden. Hieruit is de conclusie getrokken dat ook op dit gebied het aanbieden van een themakist een positief effect heeft op het plezier van de leerlingen tijdens een les Fries. Tevens is er met de groepsleerkracht van groep vijf een interview gehouden over het inzetten van de themakist. Hieruit is gebleken dat de leerkracht positief kijkt naar het gebruik van de themakist. Doordat de themakisten makkelijk erbij te pakken zijn, kan er snel een activiteit ingezet worden en heeft de leerkracht er weinig werk van. Er worden leuke activiteiten aangeboden die te vinden zijn in een overzichtelijke handleiding. Enkele activiteiten zullen echter te lang duren en zitten niet op het niveau van groep vijf. Doordat leerlingen op een leuke manier met Fries bezig zijn verwacht de groepsleerkracht dat het plezier en de motivatie bij een Friese les omhoog zal gaan.

Vanuit de resultaten van de opgestelde deelvragen is er een antwoord op de hoofdvraag naar voren gekomen. Het inzetten van de themakist, aansluitend bij de methode 'Spoar 8', bij het vak Fries in groep vijf heeft een positief effect. De leerlingen en de leerkracht van basisschool X vinden het inzetten van de themakisten leuk en hierdoor zal de motivatie tijdens de lessen Fries verhoogd worden.

Bronvermelding

Afûk Geschiedenis van het Fries. (z.d.). Geraadpleegd op 25 oktober 2021, van <https://afuk.frl/nl/over-het-fries/skiednis-fan-it-frysk/>

Afûk Stap in op Spoar 8. (z.d.). Geraadpleegd op 10 november 2021, van <https://afuk.frl/nl/leare-en-underwiis/basisonderwiis/spoar-8/>

Agirdag, O., & Kambel, E. R. (2017). *Meertaligheid en onderwijs* (1^e druk). Amsterdam, Nederland: Boom Uitgevers.

Andreoli, T. (2020, 10 maart). *Hoe meer talen je leert, hoe beter.* Geraadpleegd op 23 september 2021, van <https://www.scienceguide.nl/2020/03/hoe-meer-talen-je-leert-hoe-beter/>

Cedin [Cedin - Frysk en Meartaligens]. (2021, 7 juli). *GRIP 2 0* [Videobestand]. Geraadpleegd van <https://www.youtube.com/watch?v=ZrXjBMfyoCo>

Cognitieve voordelen. (2016, 17 mei). Geraadpleegd op 23 september 2021, van <https://www.meertalig.nl/meertaligheid/cognitieve-voordelen/>

De voordelen van meertaligheid. (2021, 22 april). Geraadpleegd op 7 oktober 2021, van <https://www.dctaleninstituut.nl/de-voordelen-van-meertaligheid/>

X

Didactiek - uitleg begrippen onderwijs. (z.d.). Geraadpleegd op 11 november 2021, van <https://wjlernen.nl/didactiek.php>

Dönszelmann, S., Van Beuningen, C., De Graaff, R., & Kaal, A. (2020). *Handboek vreemdetalendidactiek* (Vol. 1). Bussum, Nederland: Coutinho.

Friese taal. (2021, 8 maart). Geraadpleegd op 6 oktober 2021, van <https://www.slo.nl/thema/meer/tule/friese-taal/>

Fryslân, R. O. (2017, 6 april). *Meer drietalige scholen in Fryslân nodig.* Geraadpleegd op 21 september 2021, van <https://www.omropfryslan.nl/nieuws/696495-meer-drietalige-scholen-fryslan-nodig>

Fryslân. (2021, 16 juni). *Fries in het onderwijs.* Geraadpleegd op 21 september 2021, van <https://www.fryslan.frl/fries-in-het-onderwiis>

Het Fries. (z.d.). Geraadpleegd op 25 oktober 2021, van <http://www.11en30.nu/de-canon-vensters/het-fries>

Het tweetalige brein. (2020, 16 november). Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://www.dekennisvanu.nl/site/special/Het-tweetalige-brein/95#!/>

Hoeveel mensen zijn meertalig? (2016, 17 mei). Geraadpleegd op 7 oktober 2021, van <https://www.meertalig.nl/meertaligheid/hoeveel-mensen-zijn-meertalig/>

Hootsen, G. (2018, 29 oktober). *Schooltaal of thuistaal: wat leren jonge kinderen thuis?* Geraadpleegd op 17 november 2021, van <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/schooltaal-of-thuistaal-wat-leren-jonge-kinderen-thuis/>

Karels, M. (2021, 31 maart). 21st century skills - 21e eeuwse vaardigheden. Geraadpleegd op 30 november 2021, van <https://wij-leren.nl/21st-century-skills-21e-eeuwse-vaardigheden.php>

Kerndoelen. (z.d.). Geraadpleegd op 25 oktober 2021, van <https://www.slo.nl/sectoren/po/kerndoelen/>

Klinkenberg, E., & Van der Meer, C. (2014). Drietalig onderwijs in Friesland / Trijetalig ûnderwiis yn Fryslân. *Onderwijstaal in de lage landen*, 1–2. Geraadpleegd van https://www.anv.nl/wp-content/uploads/2014/08/2014-2-Drietalig_onderwijs_in_Friesland.pdf

Maxius.nl. (1981, 2 juni). *Art. 9 lid 13 WPO - Artikel 9 lid 13 Wet op het primair onderwijs :: Maxius.nl voorheen Lexius.nl*. Geraadpleegd op 13 oktober 2021, van <https://maxius.nl/wet-op-het-primair-onderwijs/artikel9/lid13#:~:text=Het%20onderwijs%20wordt%20gegeven%20in,bij%20het%20onderwijs%20worden%20gebruikt.>

Mediasoep. (2021, 22 april). *De voordelen van meertaligheid*. Geraadpleegd op 23 september 2021, van <https://www.dctaleninstituut.nl/de-voordelen-van-meertaligheid/>

Meertaligheid wat is dat? (2021, 15 maart). Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://www.meertalig.nl/meertaligheid/meertaligheid-wat-is-dat/>

Murady, N. (2021, 25 april). *De meerwaarde van meertaligheid in het onderwijs*. Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://dekanttekening.nl/samenleving/de-meerwaarde-van-meertaligheid-in-het-onderwijs2/>

Muysken, P. (2014, 17 november). *Meertaligheid*. Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://www.ensie.nl/pieter-muysken/meertaligheid>

Onderwijs van Morgen. (2019, 14 mei). *Meer interactie in de klas*. Geraadpleegd op 13 december 2021, van <https://www.onderwijsvanmorgen.nl/ovm/meer-interactie-in-de-klas/#:~:text=Het%20zorgt%20voor%20een%20toename,gezamenlijk%20verantwoordelijk%20voor%20het%20leerproces.>

Provincie Fryslân (2011). *De Fryske taalatlâs 2011: Friese taal in beeld*.

Provinsje Fryslân. (2021). *Taalplan Frysk* (1ste ed., Vol. 1). Geraadpleegd van <https://taalplan.frl/site/wp-content/uploads/2021/07/Taalplan-Frysk-2030-Brosjuere-materiaal-primer-onderwiis.pdf>

Radboud Universiteit. (2019, 22 oktober). *Tweetalig opvoeden: zo doe je dat*. Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://www.ru.nl/nieuws-agenda/vm/2019/oktober/tweetalig-opvoeden-doe/>

Taalontwikkeling en meertaligheid. (2020, 6 oktober). Geraadpleegd op 8 november 2021, van <https://www.nuffic.nl/onderwerpen/kinderen-van-internationals/taalontwikkeling-en-meertaligheid>

Taalplan Frysk 2030 – Frysk, foar no en letter. (2021, 4 oktober). Geraadpleegd op 26 oktober 2021, van <https://taalplan.frl/>

Taalplan Frysk-profielen – Taalplan Frysk 2030. (2021, 4 oktober). Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://taalplan.frl/taalplan-frysk-profielen/>

Tweetalige opvoeding heeft invloed op brein baby. (2010, 15 oktober). Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van https://www.huusvandetool.nl/tweetalige-opvoeding-heeft-invloed-op-brein-baby/?gclid=Cj0KCQjw8eOLBhC1ARIsAOzx5cHkHicbpVDbOd8QHN46Y3IAh9rXvawRLNWXIKcSjlqmo5-b2-XIVYQaAtzBEALw_wcB

Universiteit Utrecht. (z.d.). *Meertaligheid: nadeel of voordeel?* Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://nt2.sites.uu.nl/achtergrond-en-verder-lezen/meertaligheid-nadeel-of-voordeel/>

Unsworth, S. (2019, 8 oktober). *Bekijk: Meertaligheid matters.* Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/meertaligheid-matters/>

Van Dale. (2010). *Groot woordenboek van de Nederlandse taal* (14^e druk). Utrecht, Nederland: Van Dale.

Van der Donk, C., & Van Lanen, B. (2014). *Praktijkonderzoek in de school* (herziene druk, Vol. 2). Bussum, Nederland: Coutinho.

Van Ruijven, B., Ytsma, J., Gorter, D., & Van Ruijven, B. (2008). *Trijetalige skoalle yn Fryslân*. Leeuwarden, Nederland: Fryske Akademy.

Varkevisser, N. A., & Walsweer, A. P. (2018). *It is mei sizzen net te dwaan*. Leeuwarden, Nederland: Provinsje Fryslân.

Vogelzang, M. (2019). *Sizzen is neat, mar dwan is in ding* (Vol. 1).

Wilson, K. (2021, 1 januari). *Meest Meertalige Landen Ter Wereld | 2021*. Geraadpleegd op 27 oktober 2021, van <https://nl.ripleybelieves.com/most-multilingual-countries-in-world-7287>

Bijlagen

Bijlage 1: Friese kerndoelen

Tabel 1: Kerndoelen voor de Friese taal in het primair onderwijs (Friese taal, 2021).	
Mondeling onderwijs	
<u>Kerdoel 17:</u> de leerlingen ontwikkelen een positieve attitude ten opzichte van het gebruik van Fries door henzelf en anderen.	
<u>Kerdoel 18:</u> de leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken Fries. Het gaat om teksten die informatie geven, plezier verschaffen, meningen of aanwijzingen bevatten over voor hen bekende onderwerpen.	
<u>Kerdoel 19:</u> de leerlingen leren zich naar inhoud en vorm in het Fries uit te drukken in situaties uit hun dagelijks leven waarin zij informatie vragen of geven over een onderwerp waarmee zij vertrouwd zijn.	
Schriftelijk onderwijs	
<u>Kerdoel 20:</u> de leerlingen leren informatie te verwerven uit teksten in het Fries in frequent voorkomende teksttypen (jeugdrubrieken, liedjes, verhalen).	
<u>Kerdoel 21:</u> de leerlingen leren eenvoudige teksten in het Fries te schrijven over alledaagse onderwerpen met het doel met anderen over die onderwerpen te communiceren.	
Taalbeschouwing, waaronder strategieën	
<u>Kerdoel 22:</u> de leerlingen verwerven een woordenschat van frequent gebruikte Friese woorden en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden.	

Bijlage 2: Taalprofielen

Aantal scholen per taalprofiel in het primair onderwijs 2018 (Vogelzang, 2019).			
Taalprofiel	Aantal scholen	Percentage scholen	Ontheffing voor:
A	114	26,6	-
B	84	19,6	Schrijven
C	96	22,4	Schrijven en lezen
D	6	1,4	Schrijven, lezen, taalbeschouwing
E	66	15,4	Schrijven, lezen, taalbeschouwing, spreken
F	47	11,0	Schrijven, lezen, taalbeschouwing, spreken, luisteren (attitude blijft over)
G	15	3,5	Alle kerndoelen (alleen Waddeneilanden en Stellingwerven)

Bijlage 3: Enquête leerlingen

Enquêtevragen over de methodeles Fries

Vraag 1: Wat vond je van de les Fries die je net heb gehad?

- Heel leuk
- Leuk
- Neutraal
- Niet leuk
- Helemaal niet leuk

Vraag 2: Wat vond je van de activiteiten die gedaan werden tijdens de les?

- Heel leuk
- Leuk neutraal
- Niet leuk
- Helemaal niet leuk

Vraag 3: Waarom vond je de activiteiten leuk of niet leuk?

Vraag 4: Wat zou je willen veranderen aan de lessen Fries?

Enquêtevragen over de Friese les met themakist

Vraag 1: Wat vond je van de les Fries die je net hebt gehad?

- Heel leuk
- Leuk
- Neutraal
- Niet leuk
- Helemaal niet leuk

Vraag 2: Wat vond je van de activiteiten die gedaan werden tijdens de les?

- Heel leuk
- Leuk
- Neutraal
- Niet leuk
- Helemaal niet leuk

Vraag 3: Waarom vond je de activiteiten leuk of niet leuk?

Vraag 4: Wat vond je ervan dat er met de kist met extra materialen lesgegeven werd?

Vraag 5: Denk je dat de lessen Fries leuker worden als de kist met spullen ingezet wordt?

- Ja
- Nee
- Weet ik niet

Bijlage 4: Interview leerkracht groep vijf

Vragen die bij het interview gesteld worden:

Denk je dat je de themakist in gaat zetten bij de lessen in de toekomst?

Zal het plezier bij de leerlingen vergroot worden bij een les Fries als je de themakist in gaat zetten?

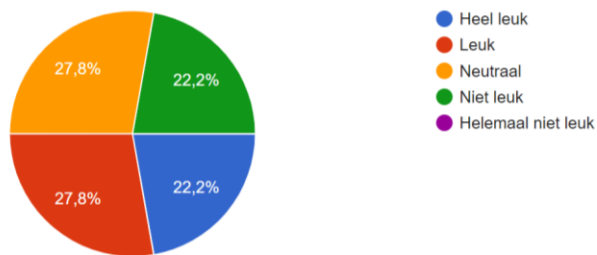
Zal de motivatie bij de leerlingen vergroot worden bij een les Fries als je de themakist in gaat zetten?

Ik heb je een instructie gegeven over de themakist en hoe je dit in kunt zetten in de les. Wat vind je van de activiteiten die je nu extra kunt uitvoeren bij een Friese les?

Bijlage 5: Resultaten enquête methodeles Fries

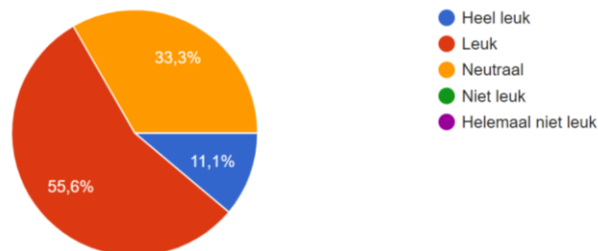
Wat vond je van de les Fries die je net hebt gehad?

18 antwoorden

Wat vond je van de activiteiten die gedaan werden tijdens de les?

18 antwoorden

Waarom vond je de activiteiten juist leuk of niet leuk?

niks

omdat we leuke dingen hebben gedaan

omdat ik het niet zo goed kan verstaan

omdat ik fries wel leuk vind

omdat ik zelf vries ben

ik ben niet heel goed in frysk

sport

want ik kan geen Frys verstaan

ik ben zelf fries dus alles

omdat ik het niet zo goed kan verstaan

om dat ik frys ben

weet ik niet

want ik wol gewoon ergens anders oer praten

omdat ik sporten leuk vind

de uitleg was wel leuk maar de vraagen waren niet super leuk

nou ik spreek zelf ook fries en ik vind de lessen echt heel leuk

leuk omdat ik van sporten hou

ik vont neutraal omdat sneller wil doen

Wat zou je willen veranderen aan de lessen Fries?

niks

orter

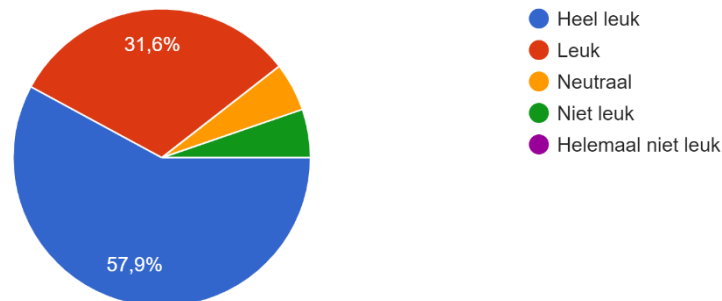
iets buiten doen

iets meer activiteiten
ik zou het wel leuk vinden als we er een spel mdeon bijvoorbeeld memory met de hele klas maar dan in het frysk
meer analoog
weet ik niet
iets meer actieviteiten
iets meer actieviteiten
misschien wat meer met buten dwan
dat de vraag nederlands is
niets
als je iets in het fries heb gezegt en daarna in het nederlands
sneller

Bijlage 6: Resultaten enquête les Fries met themakist

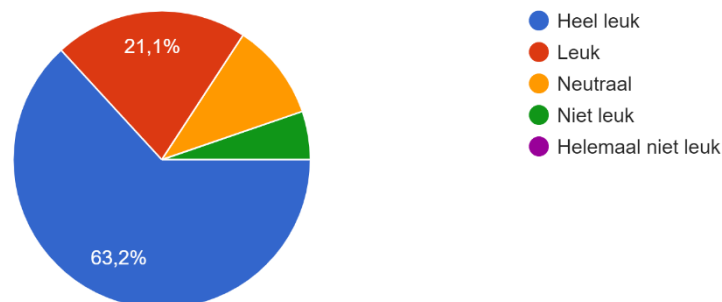
Wat vond je van de les Fries die je net hebt gehad?

19 antwoorden

Wat vond je van de activiteiten die gedaan werden tijdens de les?

19 antwoorden

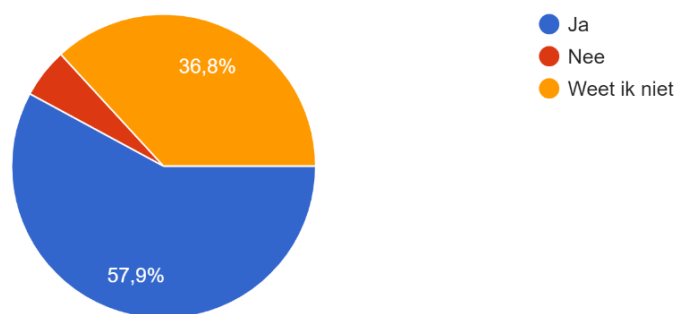
Waarom vond je de activiteiten leuk of niet leuk?
ik hou van kahoot
omdat we leuke spelletjes hebben gedaan kahoot vond ik het leukst dat wil ik vaker doen
ik vind het leuk omdat we speletjes hedden gedaan
we gingen kahoot gedaan
verloren bij kahoot
ik vind kahoot heel leuk en ik vond dat andere ook leuk
ik vond het leuk omdat het leuke spelletjes zijn
omdat het gewoon normaal was
want ik vind kahoot leuk
kahoot vind ik super leuk
omdat het niet so veel werken was
omdat ik zel oook vries thuis praat
ik vond de les heel leuk want het zijn leuke spelletjes
omdat ik goed in fries ben
we deden kahoet leuk
we gingen kahoot doen
kahoot bots werkt niet

ik ben fries
omdat kahoot mijn liefelings spel is om mijn chromebook en ik vond sommige uitleggen niet zo leuk en bij kahoot begrijpte ik de meeste woorden niet begrijp

Wat vond je ervan dat er met de kist met extra materialen lesgegeven werd?
leuk
heel leuk
heeeeeel leuk
super leuk
weet ik niet
wel leuk
niet erg
neutraal
heel erg leuk
heel heel leuk
handeg
we wat leuker dan de lessen die we de vorige lessen die we hebben gehad

Denk je dat de lessen Fries leuker worden als de kist met spullen ingezet wordt?

19 antwoorden

Bijlage 7: Interview groepsleerkracht

Vragen die gesteld zijn:

Stel je zou Fries geven in groep vijf, denk je dan dat je de themakist in zou zetten bij de lessen?

Zal het plezier bij de leerlingen vergroot worden bij een les Fries als je de themakist in gaat zetten?

Zal de motivatie bij de leerlingen vergroot worden bij een les Fries als je de themakist in gaat zetten?

Ik heb je een instructie gegeven over de themakist en hoe je dit in kunt zetten in de les. Wat vind je van de activiteiten die je nu extra kunt uitvoeren bij een Friese les?

Wat vind je van de handleiding? Ziet het er overzichtelijk uit, zou je hier mee kunnen werken?

Vind je de kistjes overzichtelijk, of zou je zelf iets anders zien?

Logboek

Datum en tijd	Activiteit	Locatie	Leerwinst
Week 35			
2 september 2021 9:15-13:00	College, introductie minor	NHL Stenden Leeuwarden	Inzicht op de minor.
Week 36			
6 september 2021 13:00-13:40	Inspiratie opdoen over onderwerpen	Thuis	Wat mogelijke onderwerpen zijn
9 september 2021 9:15-12:30	College	NHL Stenden Leeuwarden	Gesprekken over onderwerpen. Onderzoek cyclus helder voor ogen..
Week 37			
13 september 2021 16:00-17:00	Gesprek op stage voorbereiden + inspiratie opdoen + lay-out verslag maken	Thuis	Woordspin met mogelijke onderwerpen. Geschrapt wat ik niet wil, gekeken naar wat ik wel wil.
14 september 2021 9:30-10:30	Gesprek met de directeur en taalcoördinator Fries over het onderwerp van mijn onderzoek	Stageschool	Richting gekozen voor een onderwerp. Moet nog specifieker worden.
15 september 2021 13:00-14:00	Oriënteren naar voorgestelde onderwerp	Thuis	Op internet gekeken wat er allemaal te vinden is over het onderwerp Fries op school. Bronnen verzameld.
16 september 2021 11:30-14:30	College	NHL Stenden Leeuwarden	Oog gekregen op inleiding en probleemanalyse.
Week 38			
21 september 2021 11:00-16:00	Stukje theorie opzoeken + begin inleiding en probleemanalyse schrijven	Thuis	Veel bronnen bekeken en verwerkt.
23 september 2021 9:30-10:30 14:15-16:45	Gesprek met de taalcoördinator bovenbouw Fries. Onderzoeksvraag en plan van aanpak besproken. Inleiding en probleemanalyse aangepast. Doorlezen + feedback schrijven hoofdstuk 1&2 B	Stageschool Thuis	Een specifieke kant op gegaan met een eventuele onderzoeksvraag. Ik weet nu meer hoe ik het moet aanpakken en welke richting mijn onderzoek op gaat en wat de school van mij hierin verwacht.
Week 39			
27 september 2021 10:00-14:30	Onderzoek gedaan naar het borgingsdocument + methode 'spoor 8' verkent + doelen bekeken + deel theoretisch kader begonnen + tijdspad gemaakt	Stageschool	Meer inzicht gekregen over de methode <i>spoor 8</i> . Meer inzicht gekregen over hoe de school er op dit moment voor staat m.b.t. het Fries.
30 september 10:00-13:00	College	NHL Stenden Leeuwarden	Specifiek naar de opbouw van de probleemanalyse en inleiding gekeken. Wat is wel en niet juist taalgebruik.

Week 40			
5 oktober 2021 13:00-13:45	Gesprek met X over het onderzoek meer specifiek maken	Stageschool	Het onderzoek kleiner gemaakt, alleen richten op groep 5.
6 oktober 2021 14:00-16:00	Inleiding en probleemanalyse afgemaakt + kleine start theoretisch kader	Thuis	Hoe kan ik de situatie van de school duidelijk verwoorden op papier.
7 oktober 2021 13:00-16:00	Gewerkt aan theoretisch kader + verwerken feedback inleiding en probleemanalyse	Thuis	Verschillende inzichten door verschillende bronnen.
Week 41			
13 oktober 2021 11:00-16:00	Feedback inleiding en probleemanalyse verwerkt. Feedback geschreven B. Doorgewerkt aan theoretisch kader	Thuis	Inzicht gekregen op hoe andere studenten de scriptie aanpakken.
14 oktober 2021 13:00-15:30	College	NHL Stenden Leewarden	Inzicht gekregen over het goed formuleren van zinnen, doordat we de inleiding, probleemanalyse en theoretisch kader van groepsgenoten hebben gelezen.
Week 43			
25 oktober 2021 15:30 – 17:30	Gewerkt aan theoretisch kader	Thuis	Inzicht gekregen over de geschiedenis van het Fries.
27 oktober 2021 10:00-12:00 13:00-15:30	Theoretisch kader aangevuld en doorgelezen	Thuis	Inzicht in het tweetalig opvoeden van kinderen gekregen.
28 oktober 2021 9:00-10:15	Overleg groepje	NHL Stenden, Leeuwarden	Bronvermelding beter leren formuleren.
Week 44			
3 november 2021 14:30-16:00	Feedback van medestudenten over het theoretisch kader verwerkt	Thuis	Minder spreektaal gebruiken, beter taalgebruik inzetten, bronnen beter vermelden.
4 november 2021 11:00-12:30	Theoretisch kader aangevuld	Thuis	Theorie over 'spoor 8' en het evaluatiesysteem 'Grip' duidelijk verwoorden.
Week 45			
8 november 2021 14:00-16:00	Feedback theoretisch kader verwerkt. Extra bronnen toegevoegd	Thuis	Een mooier lopend geheel van de theorie gemaakt.
9 november 2021 15:00-17:30	Onderzoek B doorgelezen + feedback gegeven. Verder met eigen theoretisch kader	Thuis	Taalgebruik in de scriptie. Goed letten op het 'je' gebruik en spreektaal verminderen.
11 november 2021 11:30-13:00	College, overleg groep	NHL Stenden Leeuwarden	Na enkele opmerkelijke fouten in mijn bronnen, het bronnengebruik in de tekst helder voor ogen gekregen.

Week 46			
15 november 2021 14:00-17:00	Theoretisch kader aangevuld en conceptueel model gemaakt	Thuis	Inzicht gekregen over wat een conceptueel model is en hoe je dit maakt.
17 november 2021 11:00-14:00	Theoretisch kader doorgenomen en fouten verbeteren	Thuis	Bewust van taalfouten.
18 november 2021 13:00-14:30	Overleg groep	NHL Stenden Leeuwarden	Duidelijk inzicht over het verband tussen de hoofdstukken.
Week 47			
23 november 2021 18:30-20:30	Theoretisch kader bijgewerkt	Thuis	Bruggetjes tussen hoofdstukken en literatuurstudie verbonden met de school.
25 november 2021 9:30-10:00	Overleg J	NHL Stenden Leeuwarden	Inzicht gekregen op eventuele tastbare ontwerpen die ik kan maken voor dit praktijkonderzoek.
26 november 2021 9:15-13:15	Gesprek met begeleider stageschool + verder werken aan hoofdstuk 4 & 5	Stageschool	Hoofdvraag geformuleerd. Duidelijkheid gekregen over tastbare ontwerp en hier in overleg over gegaan.
Week 48			
29 november 2021 14:30-15:30	Verslag hoofdstuk 1 en 2 bijgewerkt en gecontroleerd	Thuis	Duidelijker voor doel wat het praktijkprobleem is en hoe ik dit kan verwoorden.
30 november 2021 12:00-16:00	Hoofdstuk 3.6, 4 en 5 aangepast	Thuis	Opzet hoofdstuk 4 en 5 duidelijker geworden door gebruik literatuur Van der Donk en Lanen (2020).
31 november 2021 9:30-11:30	Overleg groep + feedback gegeven medestudenten B en B	Online	Voor deelvragen is het belangrijk dat ze correct aansluiten op de hoofdvraag. Ook is het van belang dat alle vragen uit de enquête en het interview aansluiten op het onderzoek.
3 december 2021 9:00-13:30	Gesprek groepsleerkracht groep vijf. Thema's 'Spoor 8' doorgekregen en naar de inhoud gekeken. Gewerkt aan hoofdstuk 4, enquête en interview	Stageschool	Thema's voor ogen gekregen die behandeld worden in het komende jaar. Een kleine blik op het aanwezige materiaal geworpen.
Week 49			
7 december 2021 13:30-17:00	Feedback hoofdstuk 4 en 5 verwerkt. Onderzoeksplan nagelezen en aangepast	Thuis	Bij elke zin nadenken of de zin juist is en daadwerkelijk bij het onderzoek past
8 december 2021 12:00-15:30	Hoofdstuk 3, 4 en 5 kritisch bekeken	Thuis	Taalgebruik helder aan bod gekomen.

9 december 2021 10:00-12:30	Met medestudent overleg en overleg groep	NHL/Stenden Leeuwarden	De inhoud van hoofdstuk 4 en 5. Sommige stukjes hierdoor nog veranderen.
10 december 2021 11:00-14:00	Extra informatie van overleg verwerken in hoofdstukken	Thuis	Opmerkingen J duidelijk geworden en hier mijn hoofdstukken op aangepast.
Week 50			
13 december 2021 10:00-15:00	Puntjes op de i hoofdstuk 1 t/m 5 + Ontwerponderzoek t/m hoofdstuk 5 ingeleverd.	Thuis	Volgorde van de theorie veranderd om een mooi lopend geheel ervan te maken. Aan de hand van de eindbeoordeling kleine aanpassingen toegevoegd.
16 december 2021 11:30-12:30	Overleg groep	Online	Feedback van medestudenten gehoord en helder geworden wat verschillende goede hoofdvragen zijn.
Week 51			
23 december 2021 11:30-12:00	Overleg groep	Online	Mijn werk ingeleverd. Tips gegeven voor anderen en naar de andere tips van J geluisterd.
Week 2			
11 januari 2022 10:00-12:00	Bezig met eindontwerp. Hier een opzet van maken	Thuis	Op een goede manier een handleiding maken: overzichtelijk en stap voor stap.
12 januari 2022 14:00-16:30	Kahoot bij drie thema's gemaakt. Extra materiaal voor in de themakist Feedback theoretisch kader medestudent gegeven.	Thuis	Wat goede vragen zijn om te stellen aan leerlingen. Wat wordt er in het thema behandeld, hier de kahoot op aansluiten.
13 januari 2022 11:00-12:00 13:00-17:00	Overleg groep Vervolg met themakist. Extra materialen bekijken en toevoegen. Handleiding bijschrijven	Online & thuis	Al tips ontvangen over hoofdstuk 7.2 en 7.3. Dit van een medestudent bekeken en zo tips meegekregen. Verschil tussen valide en betrouwbaarheid voor ogen.
Week 3			
17 januari 2022 16:00-18:00	Memorie gemaakt voor thema's. Feedback onderzoeksplan stage verbeterd. Begonnen met een handleiding voor de themakist.	Thuis	Inzicht op de doelen en leerlijnen van de verschillende thema's gekregen.
18 januari 2022 10:30-12:30 15:00- 17:00	Materialen die op school aanwezig zijn bekeken en geordend. Extra materialen voor de thema's gemaakt	Stagschool	Oog op het opbouwen van de themakist(en). Besproken welke materialen aanwezig zijn en welke ik waar eventueel toe kan passen.
19 januari 2022 13:00-15:30	Materialen bekeken en weergeven hoe ik dit kan inzetten in een les	Thuis	Inzicht op verschillende materialen die ik in kan zetten bij bepaalde thema's

20 januari 022 10:30-11:30	Overleg groep	NHL/Stenden Leeuwarden	Alles wat ik wil doen nu al duidelijk voor ogen hebben, zodat ik dit meteen uit kan voeren.
Week 4			
25 januari 2022 11:00-17:00	Start met handleiding materialen	Thuis	Nagegaan welke aspecten belangrijk zijn als je als onbekende naar de handleiding kijkt. Het moet een makkelijk af te lezen schema zijn die iedereen snel kan gebruiken en waarbij nog weinig voorbereiding bij nodig is.
27 januari 2022 10:00-15:00	Handleiding materialen aanvullen	Thuis	Materialen duidelijk weergeven aan de hand van kleuren.
Week 5			
1 februari 2022 10:30-12:45	Materiaal uitprinten, lamineren en dit ordenen	Stageschool	Welk materiaal hoort waar bij, is dit goed inzetbaar materiaal?
2 februari 2022 16:00-18:00	Materialen knippen en schiften	Stageschool	Hoe ik het materiaal kan indelen in de kist(en).
3 februari 2022 14:30-15:30	Handleiding van het eindproject geschreven en extra materiaal bijgevoegd	Stageschool	Het duidelijk verwoorden van hoe het materiaal ingezet kan worden.
Week 6			
10 februari 2022 13:00-14:00	Materiaal maken voor in de kisten	Stageschool	Het materiaal logisch indelen in kisten.
Week 7			
15 februari 2022 10:00 – 11:00	Materialen sorteren themakist	Stageschool	Materiaal indelen in de kisten.
17 februari 2022 10:00-11:00	Overleg onderzoeksplannen.	NHL Stenden Leeuwarden	Duidelijkheid over het betrouwbaarheid van mijn onderzoek.
Week 9			
3 maart 2022 10:00-12:00	Materiaal sorteren themakist	Stageschool	Materiaal indelen in de kisten.
Week 10			
10 maart 2022 10:30-11:00	Overleg onderzoek	Online	In hoofdstuk 6 de resultaten beschrijven vanuit de deelvragen. Hierbij objectief weergeven wat de resultaten zijn. In hoofdstuk 7 komen de opvallende dingen.
11 maart 2022 11:00-14:00	Feedback studiegenoten gegeven, deel samenvatting geschreven.	Thuis	Hoe schrijf ik een goede samenvatting? Belangrijke zaken uit de theorie voor het eindontwerp uitgezocht.
12 maart 2022 14:00-15:30	Methodeles 'Spoor 8' voorbereiden	Thuis	Wat wil ik doen bij de methodeles en hoe ga ik dit aanpakken.
Week 11			

16 maart 2022 11:30-12:20	Methodeles <i>spoor 8</i> uitgevoerd en enquête afgenomen	Stageschool	Resultaten verkregen (deel van deelvraag 2).
17 maart 2022	Themakist in elkaar gezet	Stageschool	Themakist ordelijk indelen.
18 maart 2022 12:00-17:00	Puntjes op de i in de handleiding van de themakist Les met themakist voorbereid	Thuis	Wat ga ik uitvoeren bij mijn les met de themakist, welke activiteiten zet ik in en hoe. Hoe beschrijf ik in de handleiding de uitvoering van de activiteiten.
Week 12			
22 maart 2022	Les Frysk met themakist en enquête	Stageschool	Resultaten deelvraag 1 en 2 verkregen.
25 maart 2022 9:00-11:00	Resultaten enquête bekeken en vergeleken. Opgeschreven wat opvallende dingen zijn.	Thuis	Bekeken wat ik wil vertellen in hoofdstuk 7.
Week 13			
30 maart 2022 15:00-17:00	Themakist bijwerken en indelen	Stageschool	Themakist ordelijk indelen, waar kan ik de losse papieren nog bijvoegen en hoe dit inzetten in de les.
31 maart 2022 10:30-11:10 12:00-18:00	Overleg scriptiegroep Resultaten verwerken enquête	Thuis, online	Wat moet er in hoofdstuk 6 en 7. Start gemaakt met beide hoofdstukken. Andere scripties doorgelezen.
Week 14			
4 april 2022 15:00-19:00	Resultaten en conclusies verwerken	Thuis	Ingezien wat me opvalt uit de resultaten van de enquêtes.
5 april 2022 19:00-21:00	Resultaten en conclusies verwerken	Thuis	Andere scripties ingezien om te kijken hoe de resultaten en conclusies weergegeven worden.
7 april 2022 10:00-10:40 12:30-17:00	Scriptieoverleg met J Scriptie J en B doorgelezen en feedback gegeven. Eigen handleiding themakist aangepast. Eigen resultaten en conclusies aangepast.	Online Thuis	Geen vragen in de tekst. Hypothese in hoofdstuk 7 kort benoemen. Hoofdstuk 6 niet het woord conclusie gebruiken. Alleen maar resultaten schrijven in hoofdstuk 6. Cirkeldiagrammen mogen weergegeven worden, maar probeer dit ook met tekst te doen. Dit boven het diagram. Het diagram kan gelden als extra ondersteuning.
10 april 2022 19:00-20:30	Hoofdstuk 6 en 7 bijvullen	Thuis	Gekeken of de grafiek de tekst ondersteunt. Meer verwijzen naar de figuren.
Week 15			
12 april 2022 11:00-11:30	Overleg over het verloop van de scriptie en de kistjes	Stageschool	Bepaalde 'dezelfde fouten' verbetert op spelling.

14 april 10:30-16:00	Scriptieoverleg online Hoofdstuk 6 en 7 bijvullen. Samenvatting maken.	Thuis Online	Bij een goede samenvatting vertel ik alles kort en krachtig. Niet te veel in detail treden.
Week 16			
20 april 2022 15:00-17:00	Themakisten verzorgen. Uiterlijk mooier maken	Stageschool	Gesproken over hoe een themakist aantrekkelijk eruit ziet.
21 april 2022 10:30-11:00	Scriptieoverleg J	NHL/Stenden Leeuwarden	Waar we op worden beoordeeld.
Week 19			
11 mei 2022 14:30-17:00	Themakisten controleren aan de hand van de handleiding	Stageschool	Ingezien wat een juiste indeling voor de kisten is en waarna ik moet verwijzen in de handleiding.
12 mei 2022 15:00-17:00	Handleiding controleren op spelling en inhoud	Thuis	Nagaan wat juiste Friese spelling is voor bepaalde woorden.
13 mei 2022 9:00-11:00	Hoofdstuk 6, 7 en 8 doorlezen en puntjes op de i tot wat ik nu heb	Thuis	Nederlandse spelling en zinsverloop checken.
Week 20			
16 mei 2022 14:30-15:00 17:00-19:00	Interview vakleerkracht Fries Interview verwerkt in verslag	Stageschool	Resultaten deelvraag 3 verkregen en op een juiste manier verwerkt in het verslag.
17 mei 2022 18:30-21:00	Feedback hoofdstuk 6 en 7 toegepast	Thuis	Wanneer zijn cirkelgrammen in de tekst nodig? De rubric bijlans gegaan en afgevinkt wat wel en niet aanwezig is.
19 mei 2022 10:00-14:00 15:30-17:30	Check hoofdstuk 6, 7, 8 en bijlagen. Presentatie aan het team voorbereid. Voorwoord geschreven. Scriptieoverleg J	Thuis	Beoordeling naast mijn eigen scriptie. Gezien wat wel en niet aanwezig is in mijn verslag. Eindontwerp kan in een apart document. Tijden van woorden in hoofdstuk 6 en 7. Verleden tijd mag gebruikt worden.
20 mei 2022 14:00-17:00	Presentatie aan het team vorbereid	Thuis	Ingezien wat belangrijk is voor het team om te weten.
21 mei 2022	Puntjes op de i hoofdstuk 6, 7, 8	Thuis	Spelling check.
Week 21			
25 mei 2022	Presentatie onderzoek aan het team van basisschool X	Stageschool	